

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA HISTORIE

Sít' návštěvníků Petra Voka z Rožmberka

Bakalářská diplomová práce

Autor: Jan Nosek

Vedoucí práce: doc. Mgr. Radmila Prchal Pavlíčková, Ph.D.

Olomouc 2023

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma *Síť návštěvníků Petra Voka z Rožmberka* vypracoval samostatně pod odborným dohledem vedoucí práce a uvedl jsem zde všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne

Jan Nosek

Poděkování

Na prvním místě bych chtěl poděkovat doc. Mgr. Radmile Prchal Pavlíčkové, Ph.D. za její věcné rady při konzultacích, doporučení literatury, její ochotu a trpělivost. Také bych chtěl poděkovat všem členům sekce raného novověku za mnohé rady během diplomových seminářů, za podporu a pomoc. Dále bych rád poděkoval svým přátelům za jejich podporu. V neposlední řadě bych chtěl poděkovat své rodině za trpělivost, pochopení a vytvoření dobrého prostředí k práci.

Obsah

Úvod.....	5
Prameny, literatura a dosavadní stav bádání	9
Petr Vok z Rožmberka	14
1. Poslední Rožmberk	21
1.1. Klíčové události let 1592–1596.....	21
1.2. Petrovy návštěvy mezi lety 1592–1596	24
1.3. Délka návštěv	28
1.3.1. Zástupce z českých zemí	28
1.3.2. Zástupce z okolních zemí	29
1.4. Stavovská příslušnost	32
1.5. Konfese.....	33
2. Rok 1608.....	34
2.1. Klíčové události roku 1608	34
2.2. Petrovy návštěvy v roce 1608	37
2.3. Délka návštěv	46
2.3.1. Zástupci z českých zemí	47
2.3.2. Zástupci z okolních zemí	52
2.4. Stavovská příslušnost	60
2.5. Konfese.....	63
Závěr.....	67
Seznam pramenů a literatury	70
Resumé	80
Summary	81

Úvod

Rod Rožmberků byl jedním z nejvýznamnějších šlechtických rodů v naší historii. Důležitost jejich postavení dosáhla svého vrcholu skrze poslední generaci této rodiny, kterou zastupovali Vilém z Rožmberka a jeho mladší bratr Petr Vok. Je příznačné, že těmito velkými osobnostmi končí i rod Rožmberků – roku 1611 umírá Petr Vok bez potomka, jenž by mohl převzít moc. Zároveň spolu s ním vymřela i rožmberská linie Vítkovců. Přestože už jejich rod neexistuje, sláva a pověst tohoto mocného českého šlechtického rodu, který odvozoval svůj původ od italských Orsiniů, nadále přetrvává.¹

Tato bakalářská práce je zaměřena pouze na posledního žijícího vladaře rožmberského rodu, Petra Voka z Rožmberka. Tématem práce je analýza návštěv, jež proběhly ve dvou zvolených obdobích. První je vymezeno roky 1592 až 1596. V roce 1592 zemřel Vilém, Petr se tak stal vladařem rodu Rožmberků a vstoupil do stavovské politiky. Druhé období je pak reprezentováno rokem 1608, jenž je důležitý především díky účasti Petra Voka na tajných setkáních mezi zástupci katolických a evangelických stavů, kde se řešila budoucnost monarchie. Petr měl během těchto jednání významný vliv, hlavně díky jeho majetku a široké síti šlechticů, se kterými byl ve styku. Cílem této práce je dokázat pomocí empirických dat, že došlo ke změně frekvence návštěvníků sídel Petra během počátku jeho politické kariéry, kvůli které trávil mnoho času v Praze, a rokem 1608, kdy se zdržoval kvůli svému zdravotnímu stavu na svém sídle a nechával ty, kteří s ním chtěli komunikovat, jezdit za ním.

Analyzováni jsou jednotliví hosté, jež byli ve dvou výše zmíněných obdobích ve styku s Petrem Vokem na jeho sídlech a jsou zapsáni v kronice Václava Březana. Rožmberkovým sídlem byl v rámci prvního zvoleného období Český Krumlov a Rožmberský palác v Praze, ve

¹ Detailněji viz WAGNER, Theodor – MAREŠ, František: *O původu Vítkovců*. Český časopis historický, 25, 1919, č. 1–2, s. 213–235; Také v: MAŤA, Petr: *The false Orsini from over the Alps: Negotiating aristocratic identity in late medieval and early modern Europe*. Römische historische Mitteilungen, 55, 2013, s. 155–209, zde s. 172–179.

druhém jím pak byla Třeboň. Sledována jsou následující hlediska – délka návštěv, stavovská příslušnost a také jejich konfese.

U délky návštěv je sledován počet dní, který na panství hosté strávili. Z vybraných dat bude vybrán k bližší analýze jeden návštěvník z českých a jeden návštěvník z okolních zemí. Zaměřím se zejména na možné důvody jejich setkávání s Rožmberkem. V rámci druhého sledovaného období, kdy měl Rožmberk více návštěv, vyberu dva zástupce z obou oblastí k detailnějšímu popisu.

Dalším kritériem výzkumu je sociální skladba osob, se kterými byl Rožmberk ve styku. Pozornost je věnována stavovské příslušnosti návštěvníků, přičemž je důraz kladen především na to, zdali se jednalo o šlechtice, jež používali titulaturu Království českého, která na rozdíl od té říšské rozeznávala dva stupně urozenosti – pány a rytíře. Tato část je uzavřena těmi, u nichž se z důvodu nedostatku pramenů či literatury nedokázal s jistotou určit stupeň jejich urozenosti. Zdrojem těchto informací mi bude převážně odborná literatura. Důvodem zkoumání zmíněného kritéria je prokázat vzestup významu role Petra na základě osob, se kterými byl ve styku od počátku jeho politické kariéry, a vzrůst za 15 let, kdy se stal důležitým jednatelem mezi katolíky a evangelickou opozicí a zároveň se kvůli svému zdravotnímu stavu zdržoval již pouze na svém sídle v Třeboni.

Posledním kritériem bádání je pak rozbor náboženské struktury návštěvníků Petra. K určení jejich konfese budu používat hlavně odbornou literaturu, jež v této problematice plní nenahraditelnou roli. Důvodem zkoumání bude prokázat, zdali měla konfese vliv na to, s kým se Petr Vok setkával, či nikoliv. Výsledky výše zmíněných kritérií budou promítnuty v rámci grafů, jež budou uzavírat jednotlivé tematické celky. Výjimkou budou kapitoly 1.4. a 1.5., které se zabývají stavovskou příslušností a konfesí návštěvníků, z důvodu nízkého počtu získaných dat.

Na konci bakalářské práce pak dojde ke srovnání dat z obou období za účelem potvrzení teze, že četnost návštěv na jeho sídlech od roku 1592, kdy se stal vladařem rožmberského domu a vstoupil do politického života, je nižší než frekvence návštěv v roce 1608, kdy se kvůli svému problematickému zdravotnímu stavu zdržoval na svém panství a opouštěl jej zřídka.

Dějiny šlechty, a zejména dějiny Rožmberků, jsou vděčným tématem, které nabízí rozsáhlé badatelské možnosti. Z mého pohledu se jedná o stále aktuální téma, jež nepřetržitě poskytuje nové poznatky a skutečnosti ke zkoumání, zvláště vezmu-li v potaz, že doposud nevznikla rozsáhlejší studie zabývající se návštěvníky Petra Voka a jejich analýzou. V prvním vymezeném období se zaměřím na složitou situaci Petra, kdy po smrti svého bratra musel převzít roli posledního vládce rodu, vyřešit finanční problémy a otázku dědictví majetku Rožmberků. Ve druhém sledovaném období pak můžeme vnímat Petra už jako schopného politika, jenž se díky široké síti svých kontaktů stává důležitým hráčem na poli politiky a plní roli prostředníka v rámci důležitých jednání mezi katolickými stavy a protestantskou opozicí. Zájem o problematiku výzkumu sociálních sítí se zvýšil až v nedávné době díky studii Roberta Gramsch-Stehfesta² či práci zabývající se komunikační sítí biskupa Karla z Lichtensteinu.³

Struktura této bakalářské práce je následující: V úvodních kapitolách se nachází přehled literatury zabývající se postavou Petra Voka a také základní informace, které se týkají autora pramene, s nímž pracuji – Václava Březana. Dále analyzuji osoby, které se s Petrem Vokem scházely v letech 1592 až 1596 na jeho panství pomocí výše zmíněných kritérií. V následující kapitole se zabývám rozborem setkání, k nimž došlo v roce 1608, dále pak analyzuji návštěvníky podle daných kritérií. V závěru následuje porovnání získaných výsledků a

² GRAMSCH-STEHFEST, Robert: *Networks of Noblemen and Scholars: Social Groups, Group Consciousness and Their Institutionalization in the Late Middle Ages*. In: ANTONÍN MALANÍKOVÁ, Michaela – ANTONÍN, Robert (eds.): *Collective identity in the context of medieval studies*. Ostrava 2016, s. 13–33.

³ CHMELÍKOVÁ, Soňa – KOUŘIL, Kryštof – ORÁLKOVÁ, Zuzana – SLAVÍKOVÁ, Věra: *Komunikační síť biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu (1624–1695). Katalogizovaný soupis korespondence s rejstříkem korespondentů a seznamem lokalit*. Olomouc 2020.

potvrzení teze o vyšší návštěvnosti Petra ve druhém sledovaném období a o návštěvách významných zástupců stavů z Čech i Rakous.

Nejhojněji užívaným pramenem k analýze v rámci této práce jsou *Životy posledních Rožmberků* od Václava Březana.⁴ Je důležité ovšem zmínit, že nám tento pramen nenabízí všechny informace, které se týkají Petrových návštěv, protože Petr Březana neinformoval o všech setkáních, která vedl. K následné analýze vybírám jedince, kteří v daných sledovaných obdobích navštívili panství Petra Voka a Václav Březan je zmiňuje ve své kronice. Tito jedinci jsou následně podrobeni analýze dle výše zmíněných faktorů. Dále užívám komparativní metodu, při které porovnávám délku či frekvenci návštěv a počet vyznavačů náboženského vyznání ve sledovaných obdobích.

⁴ BŘEZAN, Václav: *Životy posledních Rožmberků I.* Jaroslav Pánek (ed.) Praha 1985; BŘEZAN, Václav: *Životy posledních Rožmberků II.* Jaroslav Pánek (ed.) Praha 1985.

Prameny, literatura a dosavadní stav bádání

Hlavním pramenem při psaní této bakalářské práce je kronika, již používám v edici Jaroslava Pánka *Životy posledních Rožmberků*.⁵ Jsem toho názoru, že se jedná o jeden z nejvhodnějších pramenů, který nám detailně dokládá všechna oficiální setkání Petra Voka. Tato edice⁶ pojednává ve dvou dílech o životech Viléma a Petra. Ono zpracování kronik znamenalo důležitým zlom ve zkoumání života Rožmberků. První díl se zabývá životem Viléma z Rožmberka, Petrova bratra. Druhý díl je širší a pro naši práci důležitější než díl první. Oba díly popisují celé životy rožmberských bratrů – začínají rokem jejich narození a poslední informace se týkají detailů jejich pohřbů. V rámci sledovaných období nám kronika nabízí kromě informací, jež se týkají návštěv Rožmberka, také údaje, které se vztahují k dění na Petrově panství. Tyto údaje pojednávají nejen o hospodaření, ale také o důležitých událostech, jež se na panství odehrály – slavnosti, svatby či závažné meteorologické jevy, které život na panství silně ovlivnily. Můžeme se tak dočíst i o bouřích nebo vichřicích.

Oba díly edice jsou seřazeny chronologicky do kapitol dle jednotlivých roků. Začínají narozením a končí smrtí Rožmberků. Jednotlivé odstavce pak editor uvádí nadpisem, který tematicky shrnuje dále popisovanou událost. Co se formy textu týče, editor odmítl jeho modernizaci a uvádí názvy v jejich tehdejší podobě, kupříkladu Bratislavu označuje jako Prešburk. Edice je zároveň doplněna grafickými ilustracemi, jež zobrazují dobové dokumenty, či malbami znázorňujícími Rožmberky. Důležitou součástí edice jsou také poznámky Pánka, které nabízí dodatečné informace k problematice. Na konci druhého dílu je i detailní popis důležitých událostí včetně rejstříku osob a seznamu pramenů a literatury, které autor používal.

Musíme mít na paměti, že i přes všechny zmíněné výhody této edice se nám naskýtá zásadní problém – kronika není kompletní. Z původních pěti svazků se dochovaly pouze dva, jež se

⁵ Konkrétně *Životy posledních Rožmberků II*.

⁶ *Životy posledních Rožmberků I; Životy posledních Rožmberků II*.

zabývají právě životy Viléma a Petra.⁷ Dále nesmíme zapomínat na to, že Václav Březan neměl přístup ke všem informacím o setkáních, kterých se Petr účastnil. Vok mu také neříkal všechny detaily, které se týkaly jeho setkávání. Jaroslav Pánek sice ve svých vysvětlivkách doplňuje Březana o poznatky a závěry ze současného bádání, díky kterému se dozvídáme o dalších podrobnostech, jež nám dokreslují danou situaci, ale i tak nemáme k dispozici kompletní údaje. Zároveň musíme vzít v potaz tendenčnost autora, jenž byl zaměstnán Rožmberkem jako kronikář jeho rodu ve velmi mladém věku. Ten tak ve snaze potěšit svého pána mohl o některých událostech informovat odlišně či je vynechat. Dokladem nám může být pasáž textu, kdy autor lichotivě popisuje posledního Rožmberka a zdůrazňuje jeho kladné vlastnosti. Dále pak oba sympatizovali s Jednotou bratrskou.

Autorem původního textu je Václav Březan, jenž byl kronikářem rodu Rožmberků a od roku 1596 zakladatelem a správcem Rožmberského archivu a knihovny, tamní inventář mu byl jedním z pramenů k psaní svého díla, v rámci popisu dalších událostí se pak už mohl spoléhat i na využití svých vlastních zkušeností a vzpomínek. Kromě kronik Rožmberků je Václav Březan také autorem díla věnovaného nejstarším dějinám tohoto rodu.⁸ Jako prvního zde vyzdvihuje knížete Orsina Vítka, čímž také zdůrazňuje legendu o propojení rodu Orsinů s Rožmberky.⁹

Informace o životě autora tohoto díla, Václava Březana, máme k dispozici jen v omezené míře. Jeho otec byl bohatý mlynář, který Václava poslal studovat do Mladé Boleslavi.¹⁰ Předpokládá se, že právě zde se poprvé setkal s bratrským sborem a možná i se samotným

⁷ KOTÁSKOVÁ, Jenifer: *Život na dvorech a v rezidencích renesančních vládců a velmožů v dobových zpracováních*. Praha 2014 (nepublikovaná bakalářská práce), s. 10.

⁸ Dějiny nejstarších Rožmberků jsou zahrnuty v BŘEZAN, Václav: *Rožmberské kroniky krátký a summovní výtah od Václava Březana*. Anna Kubíková (ed.) České Budějovice 2005.

⁹ HRDLIČKA, Josef: *Jak se utváří paměť. Legenda o dělení rúží a její proměny na počátku 17.století*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Paměť urozenosti*. Praha 2008, s. 71.

¹⁰ SALABA, Josef: *Smrt historika V. Březana*. Listy filologické, 53, 1926, č. 6, s. 348.

Petrem.¹¹ Je podivuhodné, že i ve svém mladém věku mu byl Petrem svěřen tak důležitý úkol, jako je psaní kroniky rodu Rožmberků. Po smrti posledního Rožmberka působil Březan ve funkci kronikáře ve službách Švamberků. Petr Vok mu odkázal 700 kop stříbra.¹²

Období třicetileté války bylo pro Václava Březana, jakožto nekatolíka, těžké. Další problémy pro něj vyvstaly, když byl Vilémem Slavatou obviněn z falšování testamentu posledního Rožmberka. Této žaloby byl ale zproštěn.¹³ Předpokládá se však, že Březan opravdu žádnou listinu nezfalšoval. Na povrch tak vyplývá zajímavá skutečnost – do dnešního dne není korespondence Rožmberků se Švamberky dohledatelná. Předpokládá se, že po vydání Třeboně roku 1620 ji Březan nechal spálit.¹⁴ V důsledku sankcí vůči nekatolíkům musel odejít z Třeboně a poté i z jeho rodného Března, kde mu jako nekatolíkovi byl zabaven majetek, jenž zdědil po svých rodičích.¹⁵ Po odchodu z Března o něm nemáme již další zprávy. Nevíme tedy, kde Březan zemřel. Jisté je pouze to, že neměl zemřít v emigraci v cizině.¹⁶

Počátek zájmu historiků o Petra Voka je spojován s Františkem Palackým a jeho bádáním v treboňském archivu,¹⁷ kde mimo jiné odhalil i postavu Václava Březana.¹⁸ Sám František Palacký tento archiv označil za Mekku pro badatele.¹⁹

První edice od Františka Palackého a Václava Vladivoje Tomka nebyly dostatečně kvalitní pro odbornou práci o osudech Rožmberků.²⁰ Jednalo se o pouhý výtah z Rožmberských kronik, který se zabýval zejména životem Viléma z Rožmberka.²¹ Dalším pokrokem v bádání se stalo

¹¹ KOLÁR, Jaroslav: *Z mládí Václava Březana*. Česká literatura, 24, 1976, č. 1, s. 47–52.

¹² SALABA, J.: *Smrt historika*, s. 349.

¹³ Tamtéž, s. 351.

¹⁴ Tamtéž, s. 352.

¹⁵ Tamtéž, s. 352.

¹⁶ Tamtéž, s. 352.

¹⁷ Tamtéž, s. 352.

¹⁸ Tamtéž, s. 347.

¹⁹ PÁNEK, Jaroslav: *Die niederländische raiss Peter Wok's von Rosenberg – eine unbekannte böhmische Reisebeschreibung Rheinlands, der Niederlande und Englands*. In: KROUPA, Jiří (ed.): *Septuaginta Paolo Spunar oblata*. 70, 2000, č. 2, s. 553–560.

²⁰ KOLÁR, Jaroslav: *Nový pohled na kronikářské dílo Václava Březana*. Česká literatura, 36, 1988, č. 5, s. 476–478.

²¹ TICHÝ, Vítězslav: *Pan Petr Vok z Rožmberka v českém románě*. Listy filologické, 68, 1941, č. 6, s. 383.

vydání *Wácslawa Březana Život Petra Voka z Rosenberka*.²² Další rozvoj bádání nastal až v druhé polovině dvacátého století. Za začátek tohoto zájmu můžeme označit studii Josefa Salaby o politické a náboženské činnosti Petra Voka.²³

V sedmdesátých letech minulého století poté dochází k dalšímu rozmachu zájmu o Petra. Nejdříve se mu dostalo pozornosti v práci od Josefa Janáčka, kde byl představen spolu s dalšími vybranými postavami české historie.²⁴ Poté následovaly studie, které se zaměřovaly pouze na Petra. Mezi ně patří hlavně práce Jaroslava Pánka,²⁵ jenž se dále zabýval i životem samotného Viléma z Rožmberka.²⁶ S posledním Rožmberkem je spojovaný mimo jiné i jeho synovec Jan Zrinský ze Serynu, který byl Petru Vokovi blízký zejména ke sklonku jeho života, Janovým životem se zabýval Václav Bůžek.²⁷

Zájem historiků ale nebyl upřen pouze na jejich velmože. Eva Cironisová se detailně zabývá správou panství za doby vlády Petra Voka,²⁸ dále se historikové zabývali majetkem, sídly a paláci Rožmberků.²⁹ Podobný zájem sdílí i *Život na dvoře a v rezidenčních městech posledních Rožmberků*.³⁰

Mezi nejnovější práce zabývající se Rožmberky patří dílo Pavla Juříka *Rožmberkové. První po českém králi*,³¹ a kolektivní monografie *Světy posledních Rožmberků*.³² V blízké době nás

²² BŘEZAN, Václav: *Život Petra Voka z Rosenberka*. František Mareš (ed.) Praha 1880. Vydání předcházelo vznik BŘEZAN, Václav: *Wácslawa Březana Život Wiléma z Rosenberka*. Praha 1847.

²³ SALABA, Josef: *K politicko-náboženské činnosti Petra Voka z Rožmberka*. Jihočeský sborník historický, 14, č. 3-4, 1941–1945, s. 77–88.

²⁴ JANÁČEK, Josef: *Velké osudy: Přemysl Otakar II., Jan Žižka z Trocnova, Petr Vok z Rožmberka, Jindřich Matyáš Thurn, Karel Havlíček Borovský*. Praha 1972.

²⁵ PÁNEK, Jaroslav: *Poslední Rožmberk: životní příběh Petra Voka*. Praha 1996.

²⁶ PÁNEK, Jaroslav: *Vilém z Rožmberka: politik smíru*. Praha 1998.

²⁷ BŮŽEK, Václav: *Jan Zrinský ze Serynu. Životní příběh synovce posledních Rožmberků*. Praha 2009.

²⁸ CIRONISOVÁ, Eva: *Správa na panstvích Petra Voka z Rožmberka v letech 1565–1592 (1611)*. In: BARBOROVÁ, Eva (ed.): *Archivum Trebonense: sborník studií pracovníků archivu a jeho badatelů*, sv. 1, 1971, s. 1–13.

²⁹ BŮŽEK, Václav – HRDLÍČKA, Josef (eds.): *Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce*. Praha 1997.

³⁰ BŮŽEK, Václav (ed.): *Život na dvoře a v rezidenčních městech posledních Rožmberků* (=Opera Historica 3). České Budějovice 1993.

³¹ JUŘÍK, Pavel: *Rožmberkové. První po českém králi*. Praha 2020.

³² BŮŽEK, Václav a kol.: *Světy posledních Rožmberků*. Praha 2011.

ovšem čekají další odhalení týkající se i současného průzkumu hrobky Rožmberků. Zde byl v roce 2022 objeven prsten Kateřiny z Ludanic, manželky Petra Voka, a na hrobkách byly nalezeny dosud nepřeložené znaky.³³

Ze studií, které se zabývají podobnou problematikou jako tato bakalářská práce (společenské styky a návštěvy), mohou posloužit i již zmíněné studie od Roberta Gramsch-Stehfesta³⁴ či studie zkoumající komunikační síť biskupa Karla z Lichtensteina.³⁵ Rostislav Smíšek zkoumal Ferdinanda ze Schwarzenberku a jeho komunikační síť na přelomu 17. a 18. století.³⁶ Pavel Král se naopak věnuje analýze korespondence mezi Prahou, Heidebergem a Londýnem během stavovského povstání.³⁷ Kromě samotných styků se práce nepřímou dotýká i problematiky zdrojů informací. Starý Petr Vok získával všechny informace od svých návštěvníků, ke srovnání se získáním zpráv jinými rody patří kupříkladu studie Jiřího Hrbka.³⁸ Marie Koldinská pak nabízí ve své práci pohled na život Adama Mladšího z Valdštejna prostřednictvím jeho deníků.³⁹ Komunikací české aristokracie v raném novověku se zabýval také Zdeněk Vybíral.⁴⁰

³³ MAREŠ, Jaroslav: *Vědci objevili záhadné znaky na rakvi Petra Voka z Rožmberka*. In: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-vedci-objevili-zahadne-znaky-na-rakvi-petra-voka-z-rozemberka-214876> [cit. 18.02.2022].

³⁴ GRAMSCH-STEHFEST, R.: *Networks of Noblemen*.

³⁵ CHMELÍKOVÁ, S. a kol.: *Komunikační síť*.

³⁶ SMÍŠEK, Rostislav: *Komunikační síť knížete Ferdinanda ze Schwarzenberku na přelomu 17. a 18. století*. *Theatrum historiae*, 9, 2011, s. 333–355.

³⁷ KRÁL, Pavel: *Political Communication between Prague, Heidelberg and London at the Time of the Bohemian Revolt. Correspondence and communication networks*. In: KRÁL, Pavel (ed.): *Opera historica* 20, 2019, č. 2, s. 163–188.

³⁸ HRBEK, Jiří: *Hledat a nalézat: barokní Valdštejnové a jejich informační síť*. *Theatrum historiae*, 9, 2011, s. 313–331.

³⁹ KOLDINSKÁ, Marie: *Svět Adama mladšího z Valdštejna optikou jeho deníků. (Příspěvek ke každodennosti a mentalitě renesančního aristokrata)*. *Folia Historica Bohemica*, 18, 1997, s. 121–142.

⁴⁰ VYBÍRAL, Zdeněk: *Politická komunikace aristokratické společnosti českých zemí na počátku novověku*. České Budějovice 2005.

Petr Vok z Rožmberka

V úvodu jsem nastínil postavení rodu Rožmberků v českých zemích a v následujících podkapitolách budu analyzovat jedince, se kterými se Petr setkával na svém panství ve vybraných obdobích jeho života, konkrétně se jedná o již zmíněné etapy mezi roky 1592–1596 a rok 1608. Nejdříve je ovšem vhodné zmínit se o důležitých meznících jeho života.

Mladý Petr, celým jménem Petr Volf Vok, žil dlouhá léta ve stínu svého staršího bratra Viléma, jenž byl vnímám jako budoucí vládce rodu, a Petrova výchova tudíž nebyla tak přísná. Byl připravován ke kariéře na dvoře ve Vídni.

Petrovou největší slabinou byla jeho víra – kvůli svému bratrskému vyznání se na dvoře bohužel nikdy neuplatnil. Předpokládá se, že zárodky zájmu o jiné vyznání v Petrovi probudil jeho učitel Gabriel Svěchin,⁴¹ plně jej měl rozvinout pak Jiří Arnošt z Henneberka svými vyprávěními o jiném vyznání, v dalších letech Petrovi zasílal z Německa evangelickou literaturu.⁴² Petra nejvíce zaujala myšlenka, že nadějí na posmrtnou spásu křesťan získává prostou vírou v Boha.⁴³

Jeho víra byla zároveň i důvodem několika pokárání od bratra Viléma i matky Anny. Příčinou byl fakt, že od dob válek s husity Rožmberky považovali za jeden ze stabilních pilířů katolické církve v Čechách.⁴⁴ To bylo problémem hlavně proto, že od roku 1552 byl jeho bratr Vilém zletilý, což mu umožnilo převzít moc nad panstvím Rožmberků. Mladší vzpurný bratr, který byl zároveň protestant, se tak pro Viléma stal černou kaňkou v rodu Rožmberků. Vilém se dokonce zúčastnil cesty do Itálie společně se zástupci české šlechty. Účelem cesty bylo uvítání titulárního českého krále Maxmiliána a jeho manželky při příležitosti jejich návratu ze

⁴¹ BŘEZAN, V.: *Rožmberské kroniky krátký a summovní výtah*, s. 183.

⁴² PÁNEK, Jaroslav: *Petr Vok. Život renesančního kavalíra*. 3. vyd. Praha 2022, s. 47.

⁴³ PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 47.

⁴⁴ JANÁČEK, J.: *Velké osudy*, s. 99.

Španělska.⁴⁵ Pro Rožmberka byla cesta ještě významnější, neboť jeho rod odvozoval svůj původ od italských Orsiniů.⁴⁶

Petr se ale i přes neúspěchy u dvora stal přítelem Maxmiliána II., budoucího panovníka, u kterého sloužil tři roky. Účastnil se honů a rytířských klání, jež byla konána na Maxmiliánovu počest.⁴⁷ Předpokládá se, že roli v tomto sblížení měl i jejich odklon od rodinné katolické tradice.⁴⁸ Zároveň je spojovala láska v zábavě a lovech.⁴⁹

Následně podnikl Petr cestu do Nizozemska a do Anglie, kam vycestoval společně s Václavem Holickým ze Šternberka, Davidem Ungnadem ze Sonneku a Kryštofem z Leefdalů. Během pobytu v Nizozemí se setkal s Vilémem Oranžským. Předpokládá se, že důvodem k setkání byla snaha nizozemského vladaře získat vliv v monarchii Habsburků skrze člena jejího významného rodu.⁵⁰ Petr se ale během těchto cest soustředil hlavně na kulturní památky.⁵¹

Během cest v Anglii se pak setkal i se samotnou královnou Alžbětou I.,⁵² také se účastnil loveckých zábav, jež zprostředkoval Vilém Oranžský společně s anglickými lordy. Během nich měli užívat dokonce i volů, medvědů či opicí.⁵³ Více podrobností o těchto cestách bohužel nemáme. Jedním ze zdrojů informací o putování Petra zpátky jsou dopisy, jež posílal domů a v nichž žádal o peníze, protože se ocitl ve finanční tísní. Zároveň máme k dispozici spisek, který sepsal Petr o svých dojmech z cestování v Nizozemsku se jménem *Die niederlendische raiss*, tj. *Nizozemská cesta*.⁵⁴

⁴⁵ Viz PÁNEK, Jaroslav: *Výprava české šlechty do Itálie v letech 1551–1552*. České Budějovice 2003.

⁴⁶ HRDLÍČKA, J.: *Jak se utváří paměť*, s. 69.

⁴⁷ JANÁČEK, J.: *Velké osudy*, s. 100.

⁴⁸ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 387

⁴⁹ PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 49.

⁵⁰ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 388.

⁵¹ PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 67.

⁵² PÁNEK, J.: *Die niederlendische raiss*, s. 553–560.

⁵³ PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 67.

⁵⁴ BOK, Václav: *Literatura a literární kultura spjatá s rodem Rožmberků*. In: FUČÍKOVÁ, Eliška – GAŽI, Martin a kol. (eds.): *Rožmberkové: rod českých velmožů a jeho cesta dějinami*. České Budějovice 2011, s. 258.

Po svém návratu zanevřel na politiku, císařský dvůr a stáhl se do soukromí na Vimperk.⁵⁵ Do veřejného života vstupoval dále pouze jako hejtman Bechyňského kraje.⁵⁶ Snažil se uspět mezi rybníkáři, aby snížil své dluhy, ale tyto kroky pouze vedly ke sporům s majiteli rybníků,⁵⁷ které se pohledem historiků staly jednou z významných etap jeho života. Boje probíhaly na sklonku 70. let 16. století, postupně vyústily v pokus o atentát dvou vrchnostenských rožmberských úředníků. Petr vzbouřence tvrdě potrestal a Jaroslav Pánek předpokládá, že příčinou dalších bojů byla poprava rybníkáře Vaňka Bezpalcího a jeho družiny, které měl osobně přihlížet Vok.⁵⁸ Tento akt měl sloužit jako zastrašení dalších vzbouřenců. Boje vyústily v pokus rybníkářů o vraždu Petra Voka.⁵⁹ Petr nad rybníkáři zvítězil, ale historici se shodují na tom, že během těchto bojů Petr ukázal jednu z temných stránek své osobnosti.⁶⁰

Kromě bojů s rybníkáři musel Petr řešit finanční problémy, které byly spojeny s častými večírky, které konal na svém panství Vimperk, z nich máme nejvíce informací díky takzvaným *Bechyňským pokutním registrům*.⁶¹ Tyto večírky byly ovšem velmi nákladné a Rožmberk se dostával do tísnivé finanční situace, musel si tak půjčovat peníze.⁶² Bujarý styl života měl za následek několik domluv od bratra Viléma – Petr musel slíbit svému bratrovi nápravu a polepšení.⁶³

⁵⁵ PÁNEK, Jaroslav: *Poslední Rožmberk: životní příběh Petra Voka*. Praha 1996, s. 73.

⁵⁶ Tamtéž, s. 63.

⁵⁷ Tamtéž, s. 68.

⁵⁸ PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 80.

⁵⁹ PÁNEK, Jaroslav: *Spiknutí rybníkářů proti Petru Vokovi v roce 1569*. In: BENEŠ, Zdeněk (ed.): *Pocta Josefu Petráňovi: Sborník prací z čes. dějin k 60. narozeninám*. Praha 1991, s. 249.

⁶⁰ PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 83.

⁶¹ Tato registra nám popisují hlavně události na večírcích a jména těch, co udělali nějaký prohřešek, jako třeba nedopítí číše vína, blíže viz BŮŽEK, Václav: *Pijácké zábavy na dvorech renesančních velmožů (Ambras-Bechyně)*. In: KRÁL, Pavel – BŮŽEK, Václav (eds.): *Slavnosti a zábavy na dvorech a v rezidenčních městech raného novověku (=Opera Historica 8)*. České Budějovice 2000, s. 137–161. Také je možné, že inspirací pro jejich vznik byl Petrův pobyt na hradě Dillenburgu, viz PÁNEK, Jaroslav: *Zahraniční cesty posledních Rožmberků a jejich kontakty s evropským prostředím*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Život na dvoře a v rezidenčních městech posledních Rožmberků (=Opera historica 3)*, České Budějovice 1993, s. 17.

⁶² PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 84.

⁶³ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 426.

Slíbil, že povede počestný život a založí si rodinu. Jeho ženou se stala třináctiletá Kateřina z Ludanic.⁶⁴ Tento sňatek byl pro ni nadějí na změnu, kdy by se konečně mohla dočkat vlídnosti, porozumění a klidu, neboť po smrti rodičů byla loutkou opatrovníků a vrchnostenských úředníků.⁶⁵ Tímto sňatkem získal Petr panství rodu z Ludanic, které zahrnovalo i hrad Helfštýn, a navázal vztahy s moravskou bratrskou šlechtou. Kateřina z Ludanic byla také členkou Jednoty bratrské. Toto spojení Rožmberka a Kateřiny způsobilo velký poprask, neboť ani jeden z manželů nebyl katolického vyznání.

Vilém z této zprávy nebyl nadšený. Vzhledem k faktu, že byl Vilém bezdětný, tak podepsal s Petrem smlouvu, ve které Petr slíbil, že jestli bude mít syna, bude mít jeho výchovu od osmi let na starosti Vilém.⁶⁶ Bratři se však opět dostali do sváru, usmířili se až v roce 1589. Kromě sporů mezi bratry se začaly zhoršovat jejich vztahy se sestrou Evou, jež se provdala za italského šlechtice hraběte Pavla z Gassoldu,⁶⁷ kterého Rožmberci nepovažovali za dostatečně urozeného. Po sňatku se Eva okamžitě přestěhovala za Pavlem a syna Jana nechala u svého bratra Petra, ten vůči Evě mohl cítit zášť, protože zanechala Jana, Petrova milovaného synovce, v samotě bez přítomnosti matky.⁶⁸ V srpnu roku 1589 se ovšem všichni Rožmberkové i se svými partnery setkali na Českém Krumlově a opět mezi sebou navázali srdečné vztahy.⁶⁹

Významnou roli ve zlepšení vztahu Petra s Vilémem pak sehrál hlavně hofmistr Metych, který Petra žádal o návštěvy, když došlo ke zhoršení Vilémova zdravotního stavu. Kromě toho ho také o zdraví Viléma pravidelně informoval. Petr si uvědomoval vážnost nemoci svého bratra

⁶⁴ Datum narození Kateřiny není přesně znám, spadá do let 1565 až 1567. Jejími rodiči byl Václav Rokytický z Ludanic a Johanka z Lomnice. Po smrti svého otce se stala úplným sirotkem. Jejím poručníkem byl tehdejší moravský hejtman Zachariáš z Hradce, který je zodpovědný za rozkradení velké části jejího dědictví. Kateřina byla poslední příslušnicí rodu Ludaniců, který pocházel z Uher, a v průběhu 15. století se usadil na Moravě, kde získal mocenský vliv a zařadil se mezi zdejší významné rody, viz NĚMEC, Bohumír: *Rožmberkové. Životopisná encyklopedie panského rodu*, České Budějovice 2001, s. 110–111. Také v *Životy posledních Rožmberků II*, s. 444.

⁶⁵ BŮŽEK, Václav: *Svatby posledních Rožmberků*. In: BŮŽEK, Václav – HRDLIČKA, Josef (eds.): *Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce*. Praha 1997, s. 92.

⁶⁶ JANÁČEK, Josef: *Velké osudy*, s. 102.

⁶⁷ BŮŽEK, V.: *Jan Zrinský*, s. 33.

⁶⁸ Tamtéž, 33.

⁶⁹ *Životy posledních Rožmberků I*, s.355; PÁNEK, J.: *Vilém z Rožmberka*, s. 283.

a dělal vše proto, aby mu pomohl nebo aby mu alespoň nepřítížil. Od této chvíle jej pravidelně navštěvoval.⁷⁰ Velká rána oba bratry zasáhla v roce 1591, kdy se stali posledními Rožmberky z důvodu smrti jejich sestry Evy.⁷¹ Roku 1592 pak zemřel i Vilém z Rožmberka.⁷² Petr se najednou stal posledním vladařem rodu.

Po oficiálním převzetí moci nad panstvím byl Petrovi Rudolfem II. dán čestný titul vysoce urozeného.⁷³ Tato titulatura souvisela se starými privilegii rodu Rožmberků, která jim byla dána zemským právem.⁷⁴ Poté se Petr na konci šestnáctého století musel zúčastnit tažení do Uher proti Osmanům,⁷⁵ v rámci kterého byl jmenován do hodnosti nejvyššího polního hejtmana.⁷⁶

Po návratu na panství Petr začal být zase sociálně aktivní. Podnikal četné cesty za císařem do Prahy a navštěvoval další šlechtice. Toto období ale bylo pro Petra problematické, a to nejen kvůli krátkému sporu s císařem Rudolfem II., ale i kvůli nemoci Kateřiny. Dalším problémem bylo vyřešení dědické otázky majetku rodu Rožmberků. Jedním z největších kandidátů byl jeho synovec Jan Zrinský ze Serynu.⁷⁷ Ozývaly se ale také katolické hlasy, kupříkladu Volf Novohradský z Kolovrat či Vilém Slavata, příbuzný Petra Voka přes sestřenicí a současně nový dědic pánů z Hradce. Krom Slavaty si naděje dělali také Švamberkové. Ti se oháněli starou rodovou smlouvou o vzájemném dědění majetku z roku 1484.⁷⁸

Velkou ranou pro Petra byla smrt jeho ženy.⁷⁹ Dále musel kvůli stálým dluhům prodat panství Český Krumlov Rudolfu II. Následně byl Petr nucen přesunout své sídlo do Třeboně,

⁷⁰ PÁNEK, J.: *Vilém z Rožmberka*, s. 283.

⁷¹ *Životy posledních Rožmberků I*, s. 362.

⁷² *Životy posledních Rožmberků II*, s. 506.

⁷³ Tamtéž, s. 508.

⁷⁴ VESELÝ, Josef: 367. schůzka: *Cesta Petra Voka z Bechyně přes Krumlov do Třeboně*. In: <https://dvojka.rozhlas.cz/367-schuzka-cesta-petra-voka-z-bechyne-pres-krumlov-do-trebone-7939500> [cit. 25. 02. 2023].

⁷⁵ BŘEZAN, V.: *Rožmberské kroniky krátký a summovní výtah*, s. 184.

⁷⁶ Petr Vok měl tuto funkci převzít s rozpaky. Viz PÁNEK, J.: *Poslední Rožmberk*, s. 278–283.

⁷⁷ Snažil se Janovi sjednat sňatek, viz *Životy posledních Rožmberků II*, s. 549. Ke svatbě poté došlo 7. listopadu 1600 s Marií Magdalenou z Kolovrat, viz *Životy posledních Rožmberků II*, s. 552.

⁷⁸ JUŘÍK, Pavel: *Jihočeské dominium*. Praha 2008, s. 65.

⁷⁹ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 555.

kde také dožil.⁸⁰ I přesto, že hodnota panství Rožmberků klesala, z hlediska rozlohy se Petr stále řadil mezi nejbohatší velmože v Čechách.⁸¹

Ke sklonku života se nemocný Rožmberk účastnil tajných jednání, která byla vedena proti Rudolfu II. Je znám i tím, že vyplatil pasovská vojska, jež Rudolf poslal do Čech v roce 1611. Petr se také řadil mezi důležité účastníky během jednání mezi českými a rakouskými stavy.

Petr Vok zemřel roku 1611. Spolu s ním zanikl rod Rožmberků a postupně došlo k úpadku jejich majetku, včetně panství na Třeboni. Jeho správou byl pověřen rod Švamberků, ale jim se už nepodařilo navázat na úspěšný rozmach během života předešlého rožmberského pána. V rámci následujících událostí – stavovských bojů a třicetileté války – byla Třeboň skoro zničena. Během této doby byla na krátkou dobu i útočištěm samotného Fridricha Falckého.⁸²

Můžeme říct, že alespoň částečně rod Rožmberků pokračoval skrze jeho synovce Jana Zrinského ze Serynu, který si postupně s Petrem vybudoval velmi kladný vztah a navštěvoval ho od konce 90. let 16. století až do jeho smrti. Staral se o zdraví strýce a zároveň spolu řešili složité životní situace, které zahrnovaly jak problémy Rožmberka, tak i Jana. Petr v něj vkládal důvěru a zároveň k němu měl velké sympatie, zejména kvůli brzké smrti Janova otce ve válce s Osmanskou říší, jehož oběť byla důležitá pro zdržení Osmanů a záchranu rakouských vojsk. Také ale z toho důvodu, že s Kateřinou nebyl schopný zplodit mužského potomka, v Janovi tak viděl svého možného nástupce.

Odkaz Petra Voka ale žije i nadále, a to nejen kvůli novým nálezům a záhadám, které se nachází v hrobce Rožmberků.⁸³ Není totiž znám pouze jako šlechtic, ale také jako velký

⁸⁰ Tamtéž, s. 562.

⁸¹ STEJSKAL, Aleš – ŠIMŮNEK, Robert: *Územní vývoj rožmberského dominia*. In: FUČÍKOVÁ, Eliška – GAŽI, Martin a kol. (eds.): *Rožmberkové: rod českých velmožů a jeho cesta dějinami*. České Budějovice 2011.

⁸² PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 11.

⁸³ MAREŠ, Jaroslav: *Odborníci rozluštili záhadu tajemného prstenu na rakvi Petra Voka z Rožmberka*. In: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/magazin-historie-odbornici-rozlustili-zahadu-tajemneho-prstenu-na-rakvi-petra-voka-z-rozemberka-218543> [cit. 24.02.2023].

mecenáš a sběratel umění. Později dokonce založil knihovnu Rožmberků, jejíž správou pověřil Václava Březana. Mezi další Vokem podporované historiky patřili např. Daniel Adam z Veleslavína či Jan Kocín z Kocinétu.⁸⁴ Sponzoroval také tvorbu českobratrských autorů Matouše Konečného a kazatele Matěje Cyra.⁸⁵ Nemůžeme ovšem říct, že by jeho bratr Vilém umění ignoroval. Zaměřoval se však na podporu spisovatelů, kteří se hlásili k Továryšstvu Ježíšovu. Dále byl Vilém velkým podporovatelem hudby.⁸⁶ Od šedesátých let 16. století pak rožmberské bratry spojoval zájem o alchymii, tamní dílny se zařadily mezi jedny z nejlepších v Evropě.⁸⁷

⁸⁴ PÁNEK, J.: *Poslední Rožmberk*, s. 140.

⁸⁵ BŮŽEK, Václav – NOVOTNÝ, Miroslav: *Mecenáši*. In: BŮŽEK, Václav – HRDLÍČKA, Josef (eds.): *Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce*. Praha 1997, s. 159.

⁸⁶ HORYNA, Martin: *Vilém z Rožmberka a hudba*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Život na dvoře a v rezidenčních městech posledních Rožmberků (=Opera historica 3)*. České Budějovice 1993, s. 257–264.

⁸⁷ VOREL, Petr: *Velké dějiny země Koruny české. Svazek VII, 1526–1618*. Praha 2005, s. 369.

1. Poslední Rožmberk

V následujících podkapitolách se budu detailně věnovat časovému horizontu let 1592 až 1596, začátek tohoto období je spojován zejména s děním na hranicích s Osmanskou říší, kde bylo jen otázkou času, než dojde ke konfliktu.⁸⁸ Nejdříve se budu zabývat děním, které ovlivňovalo Petra, následovat bude popis návštěv a poté samotná analýza návštěv a návštěvníků, se kterými se setkal na svém panství v Českém Krumlově nebo v jeho sídle v Praze – Rožmberském paláci. U návštěvníků jsou sledována následující hlediska – délka návštěv, stavovská příslušnost a jejich konfese.

1.1. Klíčové události let 1592–1596

90. léta byla spojena s počátkem třetí dekády vlády Rudolfa II., kdy došlo nejen k přesunutí panovnického sídla z Vídně do Prahy,⁸⁹ ale také k velkému rozvoji věd, který souvisí zejména s příchodem věhlasných učenců na jeho císařský dvůr – jednalo se o začátek takzvané „rudolfínské doby“. Mezi ony učence patřili kupříkladu Tycho de Brahe, Jan Kepler, či Tadeáš Hájek z Hájku, k jehož zásluhám můžeme připočítat také rozvoj lékařských věd.⁹⁰ Zároveň se svým stylem vlády odlišil od svého otce Maxmiliána II.⁹¹ Mezi další výrazné změny, jež Rudolf provedl, patřil bezesporu přechod na gregoriánský kalendář.⁹² Rudolf II. v rámci přesunu sídla do Prahy provedl také velkou přestavbu Pražského hradu.⁹³ Přesun sídla panovníka ale nebyl přijat pozitivně v celé monarchii. Zejména v Uhrách se ukázal jako problematický, protože přesun úřadů znamenal velký problém pro jejich stavy, čímž zároveň došlo ke snížení jejich

⁸⁸ PÁNEK, Jaroslav: *Podíl předbělohorského českého státu na obraně střední Evropy proti osmanské expanzi*. Český časopis historický, 36, 1988, s. 870.

⁸⁹ BŮŽEK, Václav: *Les cours Habsbourg et la noblesse du royaume de Bohême entre 1526 et 1620*. Histoire, Économie et Société, 26, 2007, č. 3, s. 17.

⁹⁰ VOREL, P.: *Velké dějiny*, s. 365.

⁹¹ EHRENPREIS, Stefan: *Die Ratgeber Kaiser Rudolfs II. in der Zeit des Bruderzwists*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 94.

⁹² VOREL, P.: *Velké dějiny*, s. 341.

⁹³ HAUSENBLASOVÁ, Jaroslava – HOJDA, Zdeněk: *Pražský rudolfínský dvůr mezi hradem a městem*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Život na dvoře a v rezidenčních městech posledních Rožmberků* (=Opera historica 3). České Budějovice 1993, s. 124.

počtu na císařském dvoře.⁹⁴ Ti se postupně rozhodli k šíření svého vlivu především ve Vídni, kde navázali uherští stavové vztahy nejen s rakouskými stavy, ale také s bratrem Rudolfa – Matyášem.⁹⁵ V roce 1593 došlo k pokusu o povstání, které vedl Jiří z Lobkovic s cílem svrhnout císaře Rudolfa. Nebyl však úspěšný, došlo k jeho zadržení a potrestání. To spočívalo ve ztrátě jmění a doživotním žaláři.⁹⁶

Nyní bych se chtěl věnovat události, která citelně otrásla zdánlivým klidem těchto dní. V roce 1591 došlo k útoku na pevnost Sisak, jenž vedl Hasan Predojević. Díky pomoci rakouských vojsk došlo ale k ohromné porážce Osmanů, při níž padl i sám Hasan.⁹⁷ To neznamenal konec osmanských snah, právě naopak – o dva roky později se v červnu roku 1593 pokusili o další útok. Jejich cílem bylo opět dobýt Sisak a následné tažení na Záhřeb, znovu se setkali s neúspěchem – proti rakouskému vojsku, které bylo doplněné o chorvatskou domobranu, neměli šanci. Osmani se ale stále odmítali vzdát a podnikali další útoky, kdy se jim podařilo na krátkou dobu obsadit i dvě pevnosti nepřítel.⁹⁸ Tyto konflikty pak vedly k události známé jako patnáctiletá válka.⁹⁹

V prvních letech války propukaly hlavně menší bitvy, v nichž byl zapojen i Matyáš, bohužel se jeho snahy většinou nesly ve znamení neúspěchu, zklamání či fiaska. Kvůli jeho pozici ovšem nemohl být brán jako viník. Pomyslnou černou ovci se stal jeho spolubojovník, velitel Rábské pevnosti, kterého nechali veřejně popravit ve Vídni.¹⁰⁰ Změnu k lepšímu přinesl pro

⁹⁴ PÁLFFY, Géza: *Bündnispartner und Konkurrenten der Krone: die ungarischen Stände, Stefan Bocskai und Erzherzog Matthias 1604–1608*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 371.

⁹⁵ Tamtéž, s. 372.

⁹⁶ PÁNEK, J.: *Poslední Rožmberk*, s. 114, 115.

⁹⁷ JANÁČEK, Josef: *Rudolf II. a jeho doba*. Praha 2003, s. 325.

⁹⁸ HOWARD, Douglas A.: *A history of the Ottoman empire*. Cambridge 2017, s. 137.

⁹⁹ VOREL, Petr: *Velké dějiny*, s. 431. Zahraněční politikou Rudolfa II. se zabývá kupříkladu PROCHÁZKA, Jiří: *Habsburská monarchie a státy východní Evropy v obraně proti Turkům na konci 16. století*. Časopis Matice moravské, 108, 1989, s. 257–273.

¹⁰⁰ ČECHURA, Jaroslav: *České země v letech 1584–1620*. Praha 2009, s. 38.

Habsburky příchod Karla z Mansfeldu¹⁰¹ a také následná reforma habsburské armády, díky níž došlo k její velké ofenzivě. Tyto úspěchy zároveň vedly Rudolfa k myšlence rekatolizace luteránských Uher, jeho snahy ale byly marné a vyústily v povstání Štěpána Bočkaje, které vyřešil až jeho bratr Matyáš uzavřením míru v roce 1606.

Další významnou událostí, jež zasáhla tehdejší politiku, byla smrt Viléma z Rožmberka. Ta byla velkou ranou nejen pro rod Rožmberků, ale také pro celou českou stavovskou politiku. S Vilémem odešla velká osobnost, která svým mimořádným talentem pro diplomacii převyšovala nejen další české aristokraty, ale i habsburské panovníky. Zásadním způsobem se podepsal pod program české stavovské obce.¹⁰² Zároveň jeho smrt můžeme brát jako jeden z milníků politického vývoje české stavovské obce, kdy přišla o jednoho z největších českých politiků z doby raného novověku. Z historického hlediska se také stal prvním, a zároveň posledním, českým šlechticem, který byl zvažován na pozici krále v Polsku.¹⁰³

Je důležité také zmínit, že od poloviny 90. let 16. století se Rudolf II. začíná vytrácet z politického života a nechává si předkládat zprávy z jednání v soukromí.¹⁰⁴ V rámci společnosti se jeho postavení také snižovalo, vliv na to mohl mít i fakt, že byt' započal třetí dekádu své vlády a v roce 1590 už měl 38 let, tak stále neměl potomka a odmítal se oženit.¹⁰⁵ I když máme záznamy o jeho milostných poměrech, kupříkladu s Kateřinou Stradovou, tak k uzavření manželského svazku se za svůj život neodhodlal. Jsou nám známy i osudy některých jeho levobočků, jako je třeba Don Julius Caesar, o jehož osudu se zmíním později.

¹⁰¹ BŮŽEK, Václav – SMÍŠEK, Rostislav: *Habsburkové. Země koruny české ve středoevropské monarchii*. Praha 2017, s. 95.

¹⁰² PÁNEK, J.: *Vilém z Rožmberka*, s. 285.

¹⁰³ Tamtéž, s. 290–292.

¹⁰⁴ EHRENPREIS, S.: *Die Ratgeber Kaiser*, s. 95.

¹⁰⁵ EVANS, Robert J. W.: *Rudolf II. a jeho svět*. Praha 1997, s. 79.

1.2. Petrovy návštěvy mezi lety 1592–1596

V této podkapitole se zabývám detailnějším popisem Petrových návštěv ve sledovaném období let 1592–1596 na jeho panstvích Český Krumlov a v jeho sídle v Praze – Rožmborském paláci. V rámci této části zahrnu i návštěvy Petra mimo svá panství, ta ale nebudou součástí další analýzy. V následujících podkapitolách se budu zabývat samotnou analýzou návštěvníků Petrova panství, zkoumat budu délku jejich návštěv, stavovskou příslušnost a konfesi. Analyzovány nebudou děti Virginia Orsiniho, protože jejich přítomnost měla spíše symbolický účinek, pomocí kterého chtěl italský kníže přimět Rožmberka k jejich osvojení.

V roce 1592 se v rámci oslav svátku Tří králů vydal Petr za Vilémem na Český Krumlov, kde setrval 5 dní a dle Březana: „s panem bratrem svým v lásce konverširovav.“¹⁰⁶ V květnu pak Vilém přijel do Prahy a Petr k této příležitosti nachystal pro svého bratra velkolepé přivítání.¹⁰⁷ Jako by tušil, že to bude Vilémova poslední cesta – bohužel během svého pobytu v Praze se zdravotní stav Viléma zhoršil a poslední srpnový den roku 1592 zemřel.¹⁰⁸

Petr Vok se ocitl v nelehké situaci, protože na rozdíl od svého bratra nebyl katolíkem, neměl takové zkušenosti s politikou jako on, na poměry rodu Rožmberků se jednalo už o staršího muže, s čímž souvisel i fakt, že dosud neměl potomka, který by po něm převzal vládu, a zároveň zde byly jeho minulé spory s rybníkáři, jež mu někteří stále zazlívali. Nedůvěřivě pohlíželi také na jeho manželku Kateřinu, u které se postupně rozvíjela duševní nemoc.

Po smrti Viléma se Petr přesunul do sídla v Českém Krumlově. Krom toho mu ale připadla řada povinností. Vok se musel účastnit politických jednání, to se mimo jiné podepsalo i na skutečnosti, že trávil daleko více času v Praze než na panství v Českém Krumlově, kam se vracel už jen zřídka. Důvodů bylo mnoho – jednání s Rudolfem II., řešení dluhů Rožmberků,

¹⁰⁶ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 505.

¹⁰⁷ PÁNEK, J.: *Vilém z Rožmberka*, s. 283.

¹⁰⁸ *Životy posledních Rožmberků I*, s. 365.

dále také jednání na sněmech. Na nich se poznal i se svým pozdějším dobrým přítelem Volfem Novohradským z Kolovrat, který nezkušeného Rožmberka varoval před plánovaným spiknutím Jiřího z Lobkovic proti císaři Rudolfovi II. Osobnosti Volfa se detailněji věnuji v dalších podkapitolách. Roku 1594 se Petr účastnil tažení proti Osmanům, byl jmenován do hodnosti nejvyššího polního hejtmana.¹⁰⁹

V červnu roku 1595 se na Třeboni Petr setkal s pražským arcibiskupem Zbyňkem II. Berkou z Dubé, ten nejprve navštívil Třeboň a následně se vypravil do Českého Krumlova, kde setrval čtyři dny. Petr jej pak doprovodil na panství Kratochvíle.¹¹⁰ Nešlo ale o jedinou vznešenou návštěvu, které se Petr toho času dočkal. Během této doby na Český Krumlov dorazili také potomci italského knížete Virginia Orsina společně s Camillem Firmianem.¹¹¹ Na základě pozdějšího bádání se můžeme domnívat, že návštěva souvisela se snahami italských Orsinů o získání části dědictví po Vilémovi, také víme o jejich úspěchu, kdy jim Petr slíbil finanční zaopatření, s nímž mu ale musel pomoci Volf Novohradský z Kolovrat.¹¹² V srpnu za Petrem dorazil nuncius Cesare Speziano,¹¹³ který přijel z Pasova. O pravém důvodu jejich setkání můžeme jen spekulovat: Mohlo se jednat pouze o zdvořilostní návštěvu po cestě z Pasova, Cesare však mohl mít i skryté úmysly.

V dubnu následujícího roku Petr na svém panství opět přivítal hosty z Apeninského poloostrova, tentokrát šlo přímo o knížete Virginia Orsina. Došlo mezi nimi k potvrzení dohod z loňského roku a Petr se zavázal k finanční podpoře Františka a Livie Orsini, kteří se po vyřízení všech formalit v červenci vydali na cestu domů.¹¹⁴

¹⁰⁹ PÁNEK, J.: *Poslední Rožmberk*, s. 278–283.

¹¹⁰ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 528.

¹¹¹ Tamtéž, s. 528.

¹¹² BŮŽEK, V.: *Jan Zrinský*, s. 146.

¹¹³ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 529.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 531.

Z grafu číslo 1 můžeme vyčíst, že první tři roky se Petr na svém panství s nikým nesetkával. V roce 1595 přijal dvě návštěvy a následující rok jednu.

Zajímavé jsou také nepřímé styky Petra se zástupci s okolních zemí. V červnu roku 1593 Vokovi Fridrich IV. Falcký poslal dar v podobě loveckých psů.¹¹⁵ Dále pak na svém panství přivítal legáta braniborského kurfiřta Jana Jiřího Braniborského, který na Českém Krumlově setrval čtyři dny.¹¹⁶ V lednu roku 1594 Petr jednal na svém panství s kancléřem pasovského biskupa Urbana z Trenbachu, můžeme předpokládat, že důvodem k setkání byl prodej panství Haslach, jehož lenními pány byli pasovští biskupové.¹¹⁷ V srpnu roku 1595 Petra v Rožmberském paláci navštívilo poselství knížete Alfonse II., vévody ferrarského a modenského, předpokládá se, že důvodem setkání mělo být předešlé setkání Petra s Orsiny.¹¹⁸

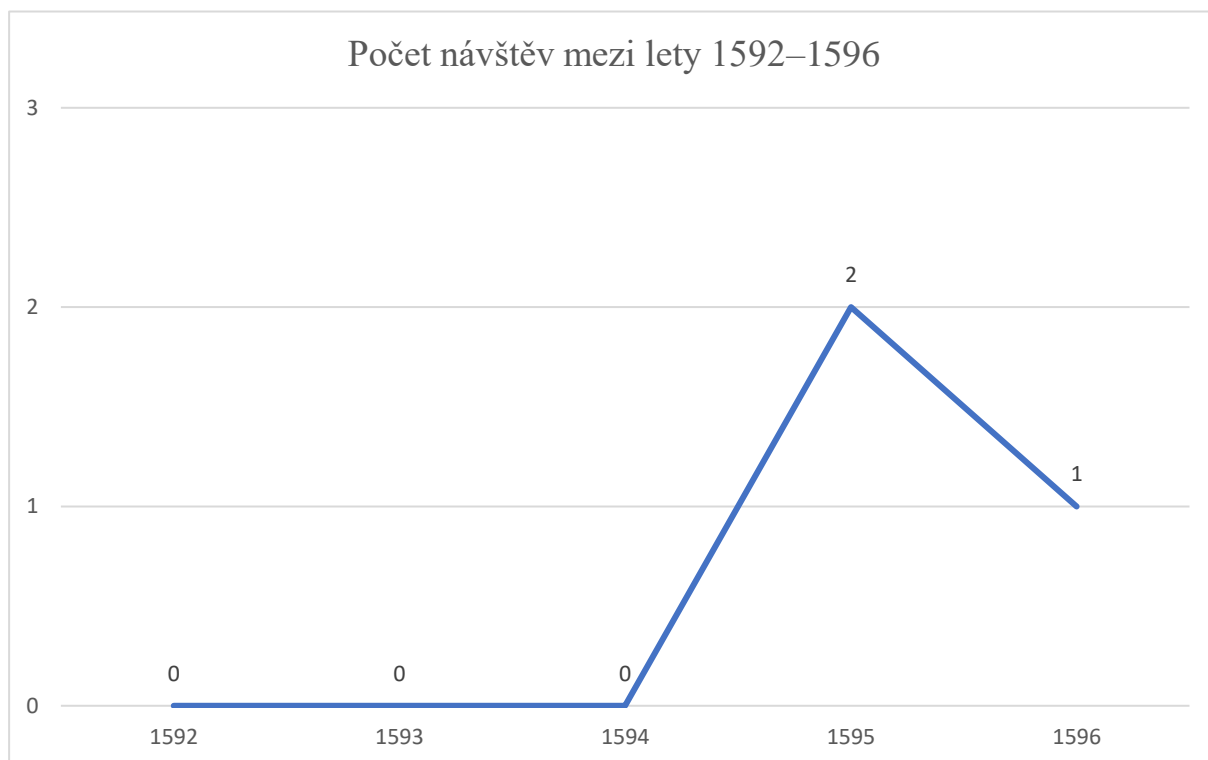
¹¹⁵ Tamtéž, s. 513.

¹¹⁶ Tamtéž, s. 514, 515.

¹¹⁷ Tamtéž, s. 516.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 528, 529.

Graf číslo 1: Znárodnění počtu návšřev mezi lety 1592–1596

1.3. Délka návštěv

V této podkapitole se zaměřím na analýzu délky návštěv, kterou strávili hosté na panství Český Krumlov a v Rožmborském paláci v Praze. Pokusím se také zamyslet nad pohnutkami, které vedly hosty k návštěvě Petrova panství, vyberu významného zástupce s vazbou k českým a okolním zemím, kteří budou detailněji popsáni v následujících podkapitolách. Délka návštěv se odvíjí od doby, kterou jednotlivci strávili na Petrově panství. V případech, kdy nelze jednoznačně určit délku pobytu, nebude započítána. Jelikož nedocházelo k opakovaným návštěvám jednotlivců, nebudu se v rámci této podkapitoly zabývat počtem jejich návštěv. Za těchto podmínek jsem vybral k následné analýze dvě osoby.¹¹⁹ Jako významné zástupce, které blíže popíši, jsem zvolil Zbyňka Berku z Dubé a Virginia Orsiniho. Konec kapitoly je doprovázen tabulkou se souhrnnými daty a grafem, jenž znázorňuje počet návštěv v průběhu sledovaného období. Dále je zde umístěn i graf znázorňující samotné návštěvy.

Při pohledu na tabulku číslo 1 vidíme, že návštěvou v Českém Krumlově strávil nejvíce dní Zbyněk Berka z Dubé, jenž zde pobýval čtyři dny. Po dni pak strávili návštěvou Rožmberka Cesare Speziano a Virginio Orsini.

1.3.1. Zástupce z českých zemí

Jako významného zástupce z českých zemí jsem zvolil Zbyňka Berku z Dubé, jenž byl pražským arcibiskupem a někdy také mylně označován jako kardinál.¹²⁰ S Petrem Vokem se setkal v červnu roku 1595. Nejdříve krátce pobýval na jeho panství na Třeboni, následně dorazil do Českého Krumlova, kde setrval čtyři dny. Jeho další cesty vedly na panství Kratochvíle, kam

¹¹⁹ Cesare Speziano, Virginio Orsini, Zbyněk Berka z Dubé.

¹²⁰ KROPÁČEK, Jiří: *Arcibiskupský palác v Praze. S historickým přehledem pražských arcibiskupů*. Kostelní Vydří 2012, s. 73.

jej poslední Rožmberk doprovodil.¹²¹ Oficiálním důvodem setkání byla vizitace duchovenstva na Petrových panstvích.¹²²

Další důvody jeho návštěvy můžeme spojovat s hrdinou následující podkapitoly – Virginiem Orsinim. Společně s Polyxenou z Lobkovic se dají označit za iniciátory následného setkání Petra s italskými Orsiny, kteří se snažili o získání části rožmberského majetku. Můžeme předpokládat, že se Zbyněk Berka z Dubé snažil Petra přesvědčit, aby vyšel Orsiniům vstříc, o výsledcích jejich snah se zmiňují níže. Mohl se ale také snažit o konverzi Petra na katolictví ve snaze o obnovení silné opory katolíků, kterou v rodu Rožmberků dříve měli. Pokud by šlo u této teorii, tak vzhledem k následujícím událostem můžeme hovořit o Berkově neúspěchu. Pro členy Jednoty bratrské dal postavit v Českém Krumlově nové modlitebny, Berka si kvůli tomu stěžoval i samotnému Rudolfovi II.¹²³

1.3.2. Zástupce z okolních zemí

Nyní se zaměřím na Virginia Orsiniho, zástupce mentanské rodové větve. Rožmberkové si dávno zakládali na svém urozeném původu, který spojovali s italským rodem Orsini,¹²⁴ spojujícím prvkem obou rodů byl zejména podobný erb.¹²⁵ Zájem ze strany Italů ale propukl zejména po smrti Viléma z Rožmberka, kdy doufali v získání části majetku. V červnu roku 1595 svého vzdáleného příbuzného navštívili potomci Virginia Orsiniho, František a Livie, s cílem přimět Rožmberka, aby adoptoval jednoho z Orsinů a přijal ho za svého dědice. Jejich snahy nakonec byly částečně úspěšné, Petr však souhlasil pouze s jejich finančním zaopatřením, se kterým mu pomohl Volf Novohradský z Kolovrat.¹²⁶ Dá se předpokládat, že to bylo hlavní

¹²¹ Životy posledních Rožmberků II, s. 528.

¹²² PÁNEK, J.: Život renesančního kavalíra, s. 144.

¹²³ Tamtéž, s. 144.

¹²⁴ HRDLIČKA, Josef: Jak se utváří paměť, s. 71.

¹²⁵ MAŤA, P.: The false Orsini, s. 172.

¹²⁶ BŮŽEK, Václav: Aliance Rožmberků, Zrinských ze Serynu a Novohradských z Kolovrat na počátku 17. století. Jihočeský sborník historický, 65, 1996, s. 15.

pohnutkou jejich styků s Rožmberkem. Mezi následky setkání se dá zařadit také intervence Petra provedena posly od knížete Alfonse II., vévody ferrarského.¹²⁷ Virginio už nedostal šanci k dalšímu nátlaku na Petra, po návratu domů byl zatčen za trestnou činnost a v témže roce popraven.¹²⁸ Dále pak Rožmberka přemlouval jeho bratr Fabio.¹²⁹

Známější osobou v dějinách je ale jmenovec Virginia – vévoda Bracciana.¹³⁰ Ten svou pozornost nesoustředil na zisk moci, spíše se stejně jako Petr věnoval podpoře umění, dostalo se mu dokonce pocty pozvání na dvůr královny Alžběty I. Zde se měl setkat i se samotným Williamem Shakespearem, na jeho počest pak ve své hře *Večer tříkrálový aneb Cokoli chcete* vytvořil postavu Orsinia.¹³¹ Z řad umělců nejvíce podporoval Giulia Cacciniho a Lucu Marenzia.¹³² Dále také podporoval sochaře, kupříkladu Rutilia Gaciho.¹³³

¹²⁷ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 529

¹²⁸ Pánek, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 146.

¹²⁹ WAGNER, T. – MAREŠ, F.: *O původu Vítkovců*, s. 229.

¹³⁰ MORUCCI, Valerio: *Poets and musicians in the Roman-Florentine circle of Virginio Orsini, Duke of Bracciano (1572–1615)*. *Early Music*, 43, 2015, č. 1, s. 53.

¹³¹ Tamtéž, s. 53.

¹³² Tamtéž, s. 53.

¹³³ GOLDBERG, Edward L.: *Artistic Relations between the Medici and the Spanish Courts, 1587–1621: Part I*. *The Burlington Magazine*, 138, 1996, č. 1115, s. 113.

Tabulka číslo 1, statistické znázornění délky návštěv na Petrových sídlech.

Jméno	Počet dní strávených na Petrových sídlech
Cesare Speziano	1 den
Virginio Orsini	1 den
Zbyněk Berka z Dubé	4 dny

1.4. Stavovská příslušnost

V této podkapitole se zabývám stavovskou příslušností návštěvníků Petra v Rožmberském paláci či Českém Krumlově. Důraz je kladen především na to, zdali se jednalo o šlechtice, kteří používali šlechtickou titulaturu Království českého. Tato část je uzavřená těmi, u nichž se z důvodu nedostatku pramenů či literatury nepovedlo s jistotou určit stupeň jejich urozenosti. Zdrojem těchto informací mi byla především odborná literatura.¹³⁴ V první části se zabývám analýzou toho, kteří návštěvníci byli zástupci panského, popřípadě rytířského stavu. Ve druhé části se zabývám úřady, jež návštěvníci Petra Voka ve sledovaném období zastávali.

Při analyzování návštěvníků Rožmberka jsem došel k těmto výsledkům: Ze tří vybraných návštěvníků Petra Voka mezi lety 1592 až 1596 Cesare Speziano a Virginio Orsini nežívali titulaturu království českého, protože pocházeli z Itálie. Zbyněk Berka z Dubé pak pocházel ze starého panského rodu Berků z Dubé.

Dalším problémem této podkapitoly je vymezení úřadů, které návštěvníci Petra Voka zastávali ve sledovaném období.¹³⁵ Ze třech sledovaných návštěvníků zastával úřad Zbyněk Berka z Dubé, jenž byl pražským arcibiskupem, Cesare Speziano byl nunciem, Virginio Orsini byl italským knížetem, tito italští zástupci ale nezastávali žádný zemský úřad, protože nepocházeli z českých zemí.

¹³⁴ Zejména pak MAREŠ, PETR: *Obsazování úřadu krajského hejtmána v předbělohorském období a soupis krajských hejtmánů na základě dochovaných seznamů z let 1563/1564–1616/1617*. Praha 2009; MAREŠ, Petr: *Soupis přisedících komorního soudu Českého království v letech 1527–1620*. Praha 2013; STARÝ, Marek: *Přední klenot zemský: větší zemský soud Království českého v době rudolfinské*. Praha 2014; ŠŤOURAČOVÁ, Jiřina: *Vývoj správních*; PALACKÝ, František: *Přehled současný nejvyšších důstojníků a úředníků zemských i dvorských ve království českém, od nejstarších časů až do nynějška*. In: CHARVÁT, Jaroslav (ed.): *Dílo Františka Palackého I*, Praha 1941, s. 373.

¹³⁵ V rámci této části byly opět velmi důležité práce MAREŠ, P.: *Obsazování úřadu.*; Týž: *Soupis přisedících.*; PALACKÝ, F.: *Přehled současný*; STARÝ, M.: *Přední klenot*; Pro obecné poznatky pak ŠŤOURAČOVÁ, J.: *Vývoj správních*.

1.5. Konfese

Náboženské vyznání návštěvníků Petra, jímž se v této podkapitole zabývám, je skutečností poměrně složitou na jednoznačné určení. Využil jsem proto odbornou literaturu, a to hlavně studii Thomase Winkelbauera či studie zaměřené na osudy jednotlivců.¹³⁶ Je tomu tak především proto, že nemáme k dispozici pramen, který by celistvě předkládal seznam konfese obyvatel a zároveň bral v potaz jejich případné konverze, na které je nutné se soustředit už jenom z důvodu konverze samotného Petra Voka. Důvody přestoupení k jiné církvi byly různé, zejména ale souvisely s kariérním vzestupem v rámci císařského dvora. Otázka náboženství se postupně spojovala s úspěchem ve dvorských úřadech, až na výjimky byly důležité pozice obsazovány katolíky.¹³⁷

Na náboženské myšlení Petra měl největší vliv Jiří Arnošt z Henneberka, jenž byl zmíněn v úvodu této práce.¹³⁸ Následně měl Petr problém s usazením se na dvoře ve Vídni kvůli svému vyznání. Rožmberka zaujala hlavně myšlenka, že největší nadějí pro křesťana na jeho posmrtnou spásu je prostá víra v Boha. Okázalé církevní obřady a zjevné skutky neměly mít na posmrtný život žádný vliv.¹³⁹ Následně se i díky své ženě Kateřině stal členem Jednoty bratrské.

Ze tří vybraných návštěvníků Petra byli všichni katolíky.

¹³⁶ WINKELBAUER, Thomas: *Konfese a konverze. Šlechtické proměny vyznání v českých a rakouských zemích od sklonku 16. do poloviny 17. století*. Český časopis historický 98, 2000, č. 3, s. 476–540.

¹³⁷ OESTERREICHER, Jiří: *K rané rekatolizaci dolnorakouského panství Weitra v letech 1587–1589 s přihlédnutím k lokalitě tzv. českého Vitorazska, aneb poddaný v soukolí patrimoniálních a patronátních vrchností*. České Budějovice 2014 (nepublikovaná rigorózní práce), s. 16.

¹³⁸ PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 47.

¹³⁹ Tamtéž, s. 47.

2. Rok 1608

V následujících podkapitolách se budu detailně věnovat roku 1608, který je spojován zejména s vydáním Majestátu na náboženskou svobodu, též známého jako Rudolfův majestát.¹⁴⁰ Následující rok krize vyústila. Nejdřív se budu zabývat děním, které ovlivňovalo Petra Voka, následovat bude popis návštěv, jež proběhly na panství na Třeboni, kde měl Petr Vok své sídlo. Nebudu zkoumat všechna setkání na Třeboni, ale pouze ta, která proběhla v tomto roce, a poté se budu věnovat samotné analýze jeho návštěvníků. U nich budou poté sledována následující hlediska – délka návštěv, počet návštěv, stavovská příslušnost a také jejich konfese.

2.1. Klíčové události roku 1608

Během této doby již můžeme sledovat pokles moci Rudolfa II. a velký vzestup české opozice. Jak Petr, tak i Rudolf byli v této době již postaršími vládci. Za jeden z významných milníků těchto let můžeme označit sjednání míru s Osmany¹⁴¹ a příměří se Štěpánem Bočkajem roku 1606, které zařídil bratr Rudolfa II. Matyáš,¹⁴² jenž se postupně stále více dostával do centra dění, a to na úkor svého slábnoucího bratra.¹⁴³ Zároveň gradovala radikalizace náboženských a politických názorů v zemi.¹⁴⁴ Rudolf ale nebyl ochoten předat moc a rozhodně ne Matyášovi, se kterým měl spory.¹⁴⁵

Za svého nástupce si Rudolf zvolil Ferdinanda Štýrského, jenž ale nebyl přijat ostatními. Jeho případné zvolení by bylo nepříjemné zejména pro nekatolíky. Ferdinand byl totiž znám

¹⁴⁰ Tomuto dokumentu se detailněji věnuje: JUST, J.: 9. 7. 1609. Analyzovanému období zase: VOREL, Petr: *Velké dějiny země Koruny české. Svazek VII, 1526–1618*. Praha 2005, s. 341–540.

¹⁴¹ JANIŠ, Dalibor: *Stände versus Herrscher: Widerstandsrecht und Landrechte in den Böhmischesen Ländern*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 301.

¹⁴² VOREL, P.: *Velké dějiny*, s. 427.

¹⁴³ U Rudolfa se také od roku 1600 rozvinula duševní nemoc, viz JANÁČEK, Josef: *Pád Rudolfa II*. Praha 1973, s. 84.

¹⁴⁴ JANIŠ, D.: *Stände versus Herrscher*, s. 301.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 301.

násilným potlačením nekatolíků ve Štýrsku a postupně docházelo k dalším konfliktům s nekatolíky. Během jednání v Řezně poslal Rudolf do svobodného říšského města Donauwörth vojska Maxmiliána Bavorského.¹⁴⁶ Došlo zde totiž ke konfliktu protestantské městské rady s katolickou menšinou, kterou chtěl katolický císař podpořit. Kvůli těmto svízelným se sněm prodloužil až do jara 1608, kdy se však bez jakékoliv domluvy rozešel, události z Donauwörthu se následně staly také jedním z důvodů ke vzniku tzv. Protestantské unie.¹⁴⁷

Na počátku roku 1608 došlo k prvnímu veřejnému vystoupení proti císaři, když arcivévoda Matyáš svolal sněm do Bratislavy. Právo na svolání sněmu měl v té době pouze císař. Sněm byl pro Matyáše úspěšný, na svou stranu získal uherskou a rakouskou stavovskou většinu, vzájemné spojení pak potvrdili uzavřením Bratislavské dohody.¹⁴⁸

Na Moravě se Matyáš dočkal podpory, protože byla na rozdíl od Čech daleko více zasažena následky války.¹⁴⁹ Moravští stavové zároveň brali podporu Matyáše jako obranu zemských svobod, na sněmu v Ivančicích odvolali císaři loajální zemskou vládu.¹⁵⁰ Překvapením bylo, že mezi jeho podporovateli nebyli pouze evangelíci, ale také katolíci v čele s Karlem z Lichtenštejna, na straně Rudolfa zůstala jen malá část Moravanů – radikální katolíci, kupříkladu Ladislav Berka z Dubé.¹⁵¹ Matyáš doufal, že mu hlavně podpora Karla staršího ze Žerotína pomůže s agitací v Čechách. Obzvláště, když jedním z přátel Karla byl samotný Petr Vok. Rožmberk ale neměl mnoho pochopení pro snahy Karla o nastolení vlády Matyáše, na obdržené dopisy s největší pravděpodobností nereagoval.¹⁵²

¹⁴⁶ VOREL, P.: *Velké dějiny*, s. 348, 413.

¹⁴⁷ Tamtéž, s. 414.

¹⁴⁸ JANIŠ, D.: *Stände versus Herrscher*, s. 302.

¹⁴⁹ VOREL, P.: *Velké dějiny*, s. 428.

¹⁵⁰ JANIŠ, D.: *Stände versus Herrscher*, s. 302.

¹⁵¹ KNOZ, Tomáš: *Mähren im Jahre 1608 zwischen Rudolf und Matthias*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 360, 361.

¹⁵² VYBÍRAL, Zdeněk: *Stavovská Morava mezi Rudolfem II. a Matyášem. Vztahy mezi českou a moravskou reprezentací a konfederací z roku 1608*. Časopis Matice moravské. 116, 1997, s. 365.

V Čechách se naopak Matyáš setkal s odmítavou reakcí.¹⁵³ Čeští stavové na sněmu v květnu roku 1608 dosáhli svých cílů a nesouhlasili s postupem Matyáše v Čechách.¹⁵⁴ Moravští stavové byli z rozhodnutí českých stavů zklamaní. Čeští stavové totiž pragmaticky využili nemocného Rudolfa, který souhlasil se vším, jen aby si udržel moc.¹⁵⁵ Dále došlo k uzavření Libeňského míru mezi Rudolfem a Matyášem, což Rudolfa donutilo veřejně zamítnout jakékoliv útoky na nekatolíky.¹⁵⁶ V listopadu roku 1608 pak byl Matyáš uherskými stavy korunován na krále Uher.¹⁵⁷ Krom toho ale musel Rudolf řešit i soukromé problémy spojené s jeho nemanželským synem donem Juliem d'Austria. Ten byl držen pod zámekem v Českém Krumlově, aby byl více pod kontrolou vzhledem k jeho nemoci, u které se předpokládá, že ji zdědil po svém otci.¹⁵⁸ V únoru pak v návalu šílenství zabil svou milenkou a následně zohavil její mrtvolu. Následujícího roku Julius zemřel.¹⁵⁹

V tomto období byl již Petr velmi nemocný a drtivá většina setkání se konala na jeho zámku v Třeboni. Je důležité mít na paměti Petrovo stáří a zároveň jeho význam jakožto posledního z rodu Rožmberků spolu s faktem, že se ho někteří lidé z jeho okolí snažili právě kvůli majetku a jeho moci využívat. Viděli, že je Petr již starý a nezbývá mu na tomto světě mnoho času, snažili se tak zajistit si alespoň nějaký podíl na moci Rožmberků. Zároveň během tažení Matyáše do Čech byl často kontaktován vystrašenými obyvateli, kteří po něm žádali pomoc – ať už v podobě financí, či poskytnutí útočiště v případě války.¹⁶⁰

¹⁵³ VOREL, P.: *Velké dějiny*, s. 431.

¹⁵⁴ Tamtéž, s. 431.

¹⁵⁵ Tamtéž, s. 431.

¹⁵⁶ VYBÍRAL, Zdeněk: *Rivals in their own Land – Matthias' and Rudolf's Armies on the Fringe of the „Bruderzwist“*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 413.

¹⁵⁷ PÁLFFY, G.: *Bündnispartner*, s. 395.

¹⁵⁸ GINDELY, Anton: *Rudolf II. und seine Zeit I-II*, Praha 1863, s. 337.

¹⁵⁹ JANÁČEK, J.: *Pád Rudolfa II.*, s. 156.

¹⁶⁰ HRDLIČKA, Josef: *Die Folgen des Feldzuges für die betroffenen Territorien in den böhmischen Regionen*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)*. České Budějovice 2010, s. 435.

2.2. Petrovy návštěvy v roce 1608

Na tomto místě bych se rád zabýval detailnějším popisem Petrových návštěv v roce 1608. Jsou zde zmíněny i návštěvy, které jsem nezahrnul do podrobné analýzy v následující podkapitole. Závěr je pak doplněn grafickým zobrazením počtu návštěv v průběhu roku. Nebudou zde ovšem zahrnuty styky, k nimž došlo mimo Třeboň, a to především kvůli nedostatku informací a jejich nízkému počtu.¹⁶¹ Zároveň ale můžeme konstatovat, že na základě všech setkání na Třeboni se umocnil její význam a stala se jedním z významných regionálních center, která dosahovala i nadnárodní úrovně.¹⁶²

V roce 1608 Petra navštívilo celkem 33 osob, z nichž bylo 15 následně vybráno k dalšímu průzkumu. Tyto detailněji zkoumané jsem určil na základě analýzy kroniky Václava Březana¹⁶³ a přesně stanovených kritérií, z nichž prvním byla nutnost setkání na panství v Třeboni, které již Petr vzhledem ke svému stáří téměř neopouštěl, a druhým pak byla doba zde strávená, kdy v případě, že se nedá jednoznačně určit délka setrvání či Petra ona osoba navštívila pouze jednou, nebude do analýzy zahrnuta. Tento princip platí i pro výjimečná setkání Petra Voka mimo hranice panství.¹⁶⁴ Kromě těchto určujících charakteristik vybírám pouze ty jedince, jenž Březan označuje jménem či titulem.¹⁶⁵

V lednu měl Petr celkem pět návštěv. Nejvíce dní zde strávil Jan Zrinský ze Serynu,¹⁶⁶ můžeme předpokládat, že šlo o rodinnou návštěvu. Volf Novohradský z Kolovrat pak strávil u Petra čtyři dny, na Třeboň dorazil společně se svou ženou a synem Jáchymem.¹⁶⁷ Dá se

¹⁶¹ Jde pouze o cestu Petra na panství Vitoraz a následné jednání ve Lnářích, které je ale zahrnuto v rámci popisu návštěvníků Petra Voka v kapitole 2.2.

¹⁶² BŮŽEK, Václav: *Die politische Rolle der Residenz Peter Woks von Rosenberg in Třeboň/Wittingau zur Zeit des Bruderzwists*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 308.

¹⁶³ *Životy posledních Rožmberků II*.

¹⁶⁴ Jde o návštěvu Petra na Vitorazu a Lnářích.

¹⁶⁵ Tedy, když kupříkladu na Třeboň dojel Volf Novohradský s ženou a synem Jáchymem, započítám pouze Volfa a Jáchyma. Žena Volfa Novohradského nehraje důležitou roli v rámci sledovaného období.

¹⁶⁶ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 589.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 589.

předpokládat, že důvodem návštěvy mohla být opožděná oslava svátku Tří králů, dorazili 7. ledna a důvodem onoho přesunu oslav svátku může být fakt, že den předtím se konala svatba Jiřího Hallera.¹⁶⁸ Panství Volfa bylo navíc v blízkosti Třeboně. Rožmberka krátce navštívil i českobratrský šlechtic Přeč z Hodějova se svou rodinou, šlo o setkání, ke kterému došlo při návratu Přeča z Moravy, zároveň šlo o jeho první setkání s Petrem.¹⁶⁹ Na dva dny jej poté navštívil Adam mladší z Valdštejna.¹⁷⁰

Na návštěvy hojným měsícem byl pak únor. Petr měl na návštěvě čtyři dny Václava Budovce z Budova i se synem Adamem, ti dorazili prvního února a můžeme předpokládat, že se zúčastnili oslav svátku Hromnice.¹⁷¹ Návštěva Budovce měla mít na Petra velký vliv. Do této doby totiž odmítal přijetí bratrského kněze a ke změně názoru Voka nepomáhaly ani přímluvy Matěje Cyra. Pouhé dva měsíce po rozhovoru s Budovcem přijal na třeboňském zámku nového kazatele bratrské šlechty, Šimona Věrníka.¹⁷² Dalším tématem jejich rozprav bylo informování Petra o nepovoleném sněmu moravských stavů.¹⁷³ Po jednom dni pak u Petra strávili také společně jeho synovec Jan Zrinský ze Serynu, Mikuláš Virtvajn a Adam mladší z Valdštejna, příležitostí k jejich setkání se stala blížící se Mikulášova svatba.¹⁷⁴ Šlo o první i poslední oficiální setkání Mikuláše s Petrem Vokem, jenž byl rožmberským dvořanem.

Na přelomu měsíce února a března navštívil Petra Hanibal z Valdštejna. Šlo o tehdejšího nejvyššího mincmistra Království českého.¹⁷⁵ Hanibal dále pokračoval v cestě na Český Krumlov, aby zařídil obnovení městských rad v Rudolfově a Českém Krumlově.¹⁷⁶ Zároveň v březnu zaznamenáváme za tento rok první setkání Petra se zástupcem rakouských stavů,

¹⁶⁸ Tamtéž, s. 589.

¹⁶⁹ Tamtéž, s. 589. K dalšímu setkání s Přechem došlo v roce 1609, kdy jej navštívil cíleně společně s Václavem Budovcem, oba byli členy Jednoty bratrské, viz Tamtéž, s. 606.

¹⁷⁰ PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 180; *Životy posledních Rožmberků II*, s. 589.

¹⁷¹ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 589.

¹⁷² PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 185.

¹⁷³ BŮŽEK, V.: *Die politische Rolle*, s. 316.

¹⁷⁴ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 590.

¹⁷⁵ PALACKÝ, F.: *Přehled současný*, s. 373.

¹⁷⁶ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 591.

Fridrichem z Fürstenberka, navštívil jej společně se svým synem, dá se předpokládat, že návštěva měla politický charakter, protože šlo o jednoho ze zástupců protihabsburského odboje.¹⁷⁷ Následně jej navštívil Adam mladší z Valdštejna, za dva dny pak i Jiří Erazim Tschernembl.¹⁷⁸ Zatímco u Adama se můžeme domnívat, že s Petrem měl přátelský vztah, tak zájmy Tschernembla byly spojeny zejména se snahou o získání podpory a koordinaci dalších plánů, jejichž cílem bylo oslabení moci Habsburků a posílení stavovských pozic.¹⁷⁹

V dubnu došlo k již výše zmíněnému příchodu nového kazatele Šimona Věrníka, který šestého dubna kázal zcela poprvé.¹⁸⁰ Zároveň měl 14. dubna probíhat sněm, ale kvůli absenci Moravanů a Slezanů se odročil. V rámci svých návštěv Petr navázal na velmi aktivní březan a dále pokračoval. Nejprve se setkal s Vilémem Slavatou, se kterým hovořil o možné účasti Moravanů na sněmu v Čechách. Dále pak k Petrovi dorazila delegace rakouských stavů v čele s Fridrichem z Fürstenberka. Krom nich jej pak společně navštívili Volf Novohradský z Kolovrat, Jan Klenovský z Klenového, Diviš Markvart z Hrádku a Karel z Kolovrat, jejich další cesty směřovaly k Matyášovi do Znojma.¹⁸¹ Je tedy pravděpodobné, že se snažili domluvit na dalším postupu vůči Matyášovi za účelem dosažení svých cílů.¹⁸²

V rámci měsíců května, června a července máme málo informací o návštěvách Petra. Důvodem jsou jednání, která byla spojena s řešením politické situace v zemi. Z května máme zaznamenáno pět návštěv, v červnu žádnou a v červenci čtyři. V květnu Petr jednal opět se zástupci rakouských stavů, kteří se jej snažili získat na svou stranu. V rámci června Březan informuje pouze o událostech, které jsou spojeny především se správou panství Rožmberka, nikoli o setkáních Rožmberka se šlechtici. Důvodem může být konec sněmu v Praze, kdy byl

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 591.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 591, 592.

¹⁷⁹ ŠOLCOVÁ, Kateřina – SOUSEDÍK, Stanislav: *Kapitoly z dějin politické filosofie v českých zemích 17. století*. Červený Kostelec 2021, s. 48.

¹⁸⁰ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 592.

¹⁸¹ Tamtéž, s. 592.

¹⁸² Tamtéž, s. 594.

28. května Rudolf II. násilně donucen k tomu, aby svolal sněm, kde mělo dojít k projednání a přijetí všech požadavků stavovské obce.¹⁸³ Následně Matyáš táhl do Čech, kde chtěl jednat se stavy a císařem. K tomuto jednání došlo v Libni mezi 18. a 25. červnem, přičemž se jednalo o velmi dlouhá a problematická vyjednávání řešící otázku budoucnosti Moravy a jejího vládce, za výsledek se považuje uzavření libeňského míru.¹⁸⁴

Bohužel stavové během těchto jednání nemohli využít autority Petra kvůli jeho špatnému zdravotnímu stavu, tudíž byla jejich komunikace založena převážně na korespondenci. Pomocí dopisů mu agenti dodávali hlavně zprávy o dění a nejnovějších aktualitách v monarchii. Jedním ze zdrojů informací byl pro Petra Kristián z Anhaltu, jenž v Petrovi viděl člověka, který by mu mohl pomoci ke společenskému vzestupu.¹⁸⁵ Dalším zpravodajem Petra byl Volf Novohradský z Kolovrat, jenž na něj měl velký vliv. Ve svých vyprávěních zobrazoval Matyáše jako ukrutného válečníka, který při svém tažení do Čech ničí krajinu, bourá lidská obydlí a vraždí zdejší obyvatelstvo.¹⁸⁶

V červenci útlum návštěv narušila Jitka Novohradská ze Šternberka, manželka Volfa, Marie Magdalena Zrinská, manželka Jana Zrinského, a Alžběta ze Žeberka.¹⁸⁷ Dá se předpokládat, že Rožmberka informovaly o aktuálním dění a vyřídily mu zprávy od svých manželů, kteří se s ním nemohli setkat z důvodu zaneprázdněnosti. V červenci se Petr také výjimečně vydal za hranice treboňského panství a jel za Fridrichem z Fürstenberka na dva dny na jeho panství Vitoraz v Dolních Rakousích.¹⁸⁸

V srpnu Petra na dva dny opět navštívil Fridrich z Fürstenberka společně se svým synem. Krom nich se s Vokem setkal i Jan Zrinský ze Serynu a na tři dny také Volf z Kolovrat se svým

¹⁸³ VOREL, P.: *Velké dějiny*, s. 431, 432.

¹⁸⁴ BŮŽEK, V.: *Die politische Rolle*, s. 320.

¹⁸⁵ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 723.

¹⁸⁶ BŮŽEK, V.: *Jan Zrinský*, s. 148.

¹⁸⁷ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 595.

¹⁸⁸ Tamtéž, s. 596.

synem Jáchymem.¹⁸⁹ Během léta měl Petr poslat celkem až 90 000 tolarů rakouským stavům na podporu jejich protihabsburské činnosti.¹⁹⁰

Velmi aktivním měsícem pak bylo září. Tehdy Petr jednal zejména s Vilémem Slavatou, který jej nejdříve navštívil na začátku měsíce společně s Fridrichem z Fürstenberka. Ke konci září jej pak Budovec navštívil sám a na Třeboni strávil tři dny.¹⁹¹ V září Třeboň navštívil také Jáchym Novohradský z Kolovrat, syn Volfa Novohradského, se svým druhem při cestě na Rožmberk.¹⁹²

Kromě výše zmíněných schůzek proběhlo také tajné setkání na Lnářích, které není součástí následující analýzy. Petr zde jednal s Adamem ze Šternberka, Volfem Novohradským z Kolovrat, Adamem mladším z Valdštejna a Janem Jiřím ze Švamberka.¹⁹³ Březanova kronika v rámci tohoto jednání neposkytuje mnoho informací. Je tomu tak proto, že Petr Březanovi jednoduše žádné detailnější informace neposkytnul. Během této dvanáctidenní vyjížděky jednal s předními zemskými úředníky o problémech české stavovské obce a o jejím vztahu s Rudolfem II. Petr Vok při jednáních sehrál roli prostředníka, neboť zatímco Adam ze Šternberka, Volf Novohradský z Kolovrat a Adam mladší z Valdštejna patřili k umírněným katolíkům, Jan Jiří ze Švamberka byl novoutrakvista.¹⁹⁴

Můžeme pouze předpokládat, že se Petr začínal obávat blížícího se konfliktu, neboť prvního října vydal rozkaz k přenesení knihovny do zámku na Třeboni,¹⁹⁵ také se odhodlal k rozsáhlé militarizaci svého panství.¹⁹⁶ S Petrem můžeme spojit i jeho snahu o šíření jeho myšlenek za

¹⁸⁹ Tamtéž, s. 596.

¹⁹⁰ Tamtéž, s. 724.

¹⁹¹ Tamtéž, s. 597.

¹⁹² Tamtéž, s. 597.

¹⁹³ Tamtéž, s. 596.

¹⁹⁴ Tamtéž, s. 723.

¹⁹⁵ Tamtéž, s. 597.

¹⁹⁶ BŮŽEK, V.: *Jan Zrinský*, s. 143.

pomoci tisku pamfletů,¹⁹⁷ tyto domněnky potvrzuje nálezný polemik, které ukazují pohled českých protestantů na náboženské konflikty v Benátkách a Říškoněmecké říši.¹⁹⁸

Následovala návštěva Jana Zrinského ze Serynu, který dorazil společně s doktorem Persiem z Lince, aby nechal vyšetřit svého strýce. Na Třeboni strávili šest dní.¹⁹⁹ Dále pak Petr jednal se zástupci rakouských stavů, mezi které se řadil také Jan Vilém z Celkingu. Společně s nimi dorazil Jan Lukan, jenž působil jako stavitel a diplomatický agent ve službách Rožmberků.

V listopadu se v Táboře konal krajský sjezd, na kterém působil Petr společně s Vilémem Slavatou jako komisař. Petr se ale nemohl nedostavit kvůli nemoci.²⁰⁰ Dále jej pak navštívil Jan Zrinský ze Serynu společně s Jaroslavem ze Šternberka,²⁰¹ Jaroslav byl vychováván na dvoře Rožmberka, zároveň je možné, že pro něj měl zprávu od svého otce Adama ze Šternberka. Následovala návštěva Zdeslava Hrzána, jehož otec Adam hrál v životě Petra důležitou roli. Adam Hrzán z Harasova se stal na přelomu století jedním z největších věřitelů posledního Rožmberka.²⁰² Na Třeboň pak dorazila i Johanka Švihovská, která vezla svého syna Petra k Matyáši Lavínovi, rožmberskému dvornímu lékaři.²⁰³

Krom nich v listopadu Petra navštívil Kristián z Anhaltu, přední politik Protestantské unie v říši. Na Třeboni strávil šest dní a snažil se Voka ovlivnit se záměrem zisku alespoň části rožmberského majetku, který by dále využil v rámci naplňování svých vlastních cílů a tužeb.²⁰⁴ Cílem Anhaltu bylo mimo přiřazení se na Rožmberkovi také vytvoření konfederace stavů z Čech, Moravy, Rakous a Uher, která by byla zaměřená proti Habsburkům. Této schůzky se

¹⁹⁷ BŮŽEK, V.: *Die politische Rolle*, s. 310.

¹⁹⁸ BŮŽEK, Václav: *Der Heilige Stuhl und die böhmischen Länder während des Pontifikats Pauls V.* In: KOLLER, Alexander (ed.): *Die Außenbeziehungen der römischen Kurie*, s. 121–141.

¹⁹⁹ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 597.

²⁰⁰ Tamtéž, s. 597.

²⁰¹ Tamtéž, s. 597.

²⁰² BŮŽEK, Václav: *Rytíři renesančních Čech*. Praha 1995, s. 13. Mezi další věřitele patřil kupříkladu Bohuslav Malovec, který mezi lety 1589 až 1601 půjčil Vokovi částku v hodnotě 127 000 kop grošů českých, viz tamtéž, s. 112.

²⁰³ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 597.

²⁰⁴ Tamtéž, s. 723.

měl účastnit i Karel starší ze Žerotína, ale svou účast nakonec odřekl. Petr během těchto jednání plnil pouze roli prostředníka mezi stavy.²⁰⁵

Březan se k návštěvníkům Třeboně vyjadřoval neutrálně, ale při listopadové návštěvě Jáchyma z Kolovrat a Ondřeje Hofmanna došlo k obratu. Březan je otevřeně kritizoval a psal o tom, jak k sobě šlechtické hosty táhl Rožmberkův majetek, který symbolicky popisuje jako růži, již měl Jáchym s Ondřejem: „Škubat bez lítosti a jakéhokoliv projevu studu.“²⁰⁶

V prosinci došlo k poklesu návštěv v porovnání s listopadem. Za příčinu můžeme považovat i požár, který na Třeboni propukl 15. prosince.²⁰⁷ Na Štědrý den pak Petra navštívil Přibík Dlouhoveský a Johanka Švihovská, která zároveň navštívila svého syna, jenž přijal jméno Petr Vok Švihovský z Rýzemberka.²⁰⁸

30. prosince na Třeboň dorazili nejvyšší zemští úředníci, mezi nimiž byli Adam ze Šternberka, Adam mladší z Valdštejna, Vilém Slavata a Ctibor Žďárský.²⁰⁹ Druhý den však odjeli a Březan nás zanechal, stejně jako v případě jednání na Lnářích, s minimem informací, z důvodu, aby nepoškodil svého pána. Díky pozdějším badáním jsme ale schopni zjistit obsah schůzky. Petr se dostal do problémů, když byla zabavena jeho korespondence s agentem knížete Anhaltsa. Díky tomuto odhalení byla také objevena jeho protihabsburská činnost. Petr nikdy nebyl zastáncem Rudolfa II. a ani k Maxmiliánovi I. nechoval příliš velké sympatie. Rudolf II. nechal ustanovit královskou komisi,²¹⁰ jejímž úkolem bylo jménem krále předložit Vokovi čtyři otázky,²¹¹ které souvisely s jeho vírou a loajalitou vůči Rudolfovi. Naštěstí pro Rožmberka

²⁰⁵ BŮŽEK, V.: *Die politische Rolle*, s. 324.

²⁰⁶ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 598.

²⁰⁷ Tamtéž, s. 598.

²⁰⁸ Tamtéž, s. 600.

²⁰⁹ Tamtéž, s. 600.

²¹⁰ V této komisi stanul dva účastníci jednání z Lnářů Adam ze Šternberka a Adam z Valdštejna, Vilém Slavata a Ctibor Žďárský, viz *Životy posledních Rožmberků II*, s. 724.

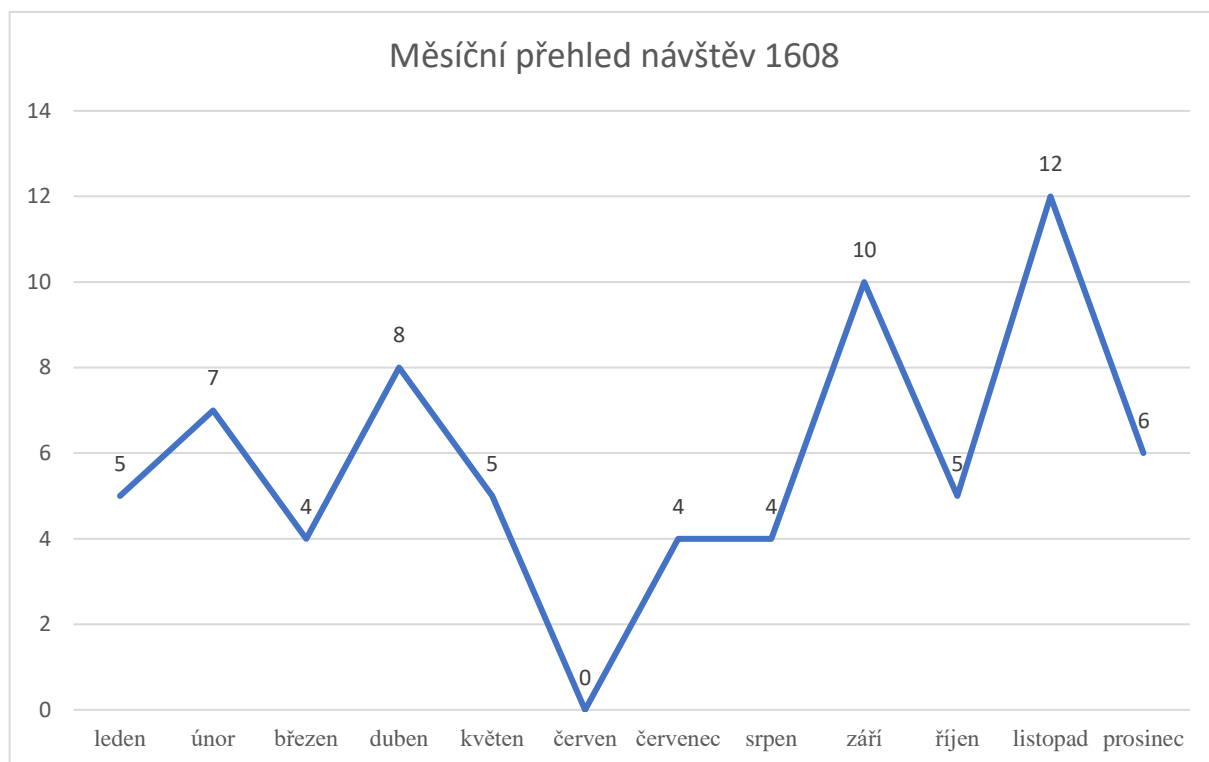
²¹¹ 1. K jaké víře se hlásí? 2. Proč se vyzbrojený lid z jeho panství nepřipojil zjara 1608 k zemské hotovosti? 3. Proč přijímá návštěvy Kristiána z Anhaltsa a rakouských šlechticů? 4. Proč neposkytl Rudolfovi II. vyžádanou půjčku, zatímco arciknížete Matyáše a jiné osoby založil velkými finančními částkami? Viz Tamtéž, s. 724.

převážná část komisařů patřila mezi známé návštěvníky jeho panství a byli vůči němu shovívaví. Většina jeho odpovědí otázky obcházela.²¹²

Z grafu číslo 2 můžeme vyčíst, že mezi nejaktivnější měsíce patřil listopad s 12 návštěvami, za kterým následuje září s 10 návštěvami. Nejméně návštěv pak spadá na červen. Dalšími měsíci s nízkým počtem setkání byly březen, červenec a srpen.

²¹² Tamtéž, s. 724.

Graf číslo 2: Znáznornění měsíčního přehledu návštěv 1608

2.3. Délka návštěv

V této podkapitole se zaměřím na analýzu délky návštěv jednotlivých hostů na panství v Třeboni, přičemž získaná data budou následně pro větší přehlednost převedena do dvou tabulek. Pokusím se také zamyslet nad pohnutkami, které vedly šlechtice k návštěvě Petrova panství, u těch s největším počtem dní strávených na Třeboni budou vybráni dva významní čeští zástupci a dva z okolních zemí. Délka návštěv se odvíjí od doby, kterou jednotlivci strávili na Petrově panství. V případech, kdy nelze jednoznačně určit délku pobytu, nebude tato návštěva započítána. Za těchto kritérií jsem zvolil k následné analýze 15 osob.²¹³

Při pohledu na tabulku č. 1 můžeme vidět, že mezi nejčastější návštěvníky patřil Jan Zrinský ze Serynu, který na Třeboni strávil celkem 25 dní. Na pomyslném druhém místě jej následuje Jáchym z Kolovrat s 22 dny. Jejich pohnutkami návštěv se detailněji věnuji v následující podkapitole.

Další návštěvníci strávili na Třeboni podstatně menší počet dní. Jan Lukan Rožmberka navštívil pouze jednou, zato zde strávil 11 dní, šlo o diplomata a důvěrníka Rožmberka. Adam Budovec strávil na Třeboni 10 dní, Vilém Slavata a Volf Novohradský z Kolovrat 8 dní, Václav Budovec z Budova 7 dní, Adam mladší z Valdštejna pět dní, Hanibal z Valdštejna dva dny. Pomyslné poslední místo pak patří Ferdinandu Šlikovi, který na Třeboni strávil jeden den při přípravě na sněm pro uherské věci, jenž se konal v březnu.

V rámci těchto dat musíme mít také na paměti faktory, jež ovlivňovaly tato setkání – např. Jan Zrinský jakožto synovec Rožmberka ho navštěvoval častěji. Krom rodinných vztahů roli

²¹³ Adam Budovec, Adam ze Šternberka, Adam mladší z Valdštejna, Bernard z Puchheimu, Fridrich z Fürstenberka, Hanibal z Valdštejna, Jáchym z Kolovrat, Jan Lukan, Jan Vilém z Celkingu, Jan Zrinský ze Serynu, Jirí Erazim Tschernembl, Kristián z Anhaltu, Václav Budovec z Budova, Vilém Slavata, Volf Novohradský z Kolovrat.

hrála také blízkost jejich sídel. Novohradští z Kolovrat to také měli ze svého panství na Lnářích blíže k Třeboni než kupříkladu Hanibal z Valdštejna či Budovcové z Budova.

Pokud bychom se měli soustředit na návštěvníky z okolních zemí, je třeba zmínit Fridricha z Fürstenberka, jenž strávil na Třeboni 8 dní. Dále to pak byli Kristián z Anhaltu a Jiří Erazim Tschernembl, kteří pobýli na Třeboni 6 dní, Bernard z Puchheimu pak pět dní. Jeden den na Třeboni strávil Jakub Stangl z Waldenfelsu a Jan Vilém z Celkingu. Můžeme předpokládat, že zatímco s řadou českých stavů měl Petr i přátelské vztahy, kupříkladu s Volfem Novohradským z Kolovrat, tak se zástupci z okolních zemí jednal hlavně z politických důvodů.

Ve dvou následujících podkapitolách se zaměřím na analýzu významných českých návštěvníků Jáchyma z Kolovrat a Jana Zrinského ze Serynu. Byli zvoleni na základě vysokého počtu návštěv a zároveň faktu, že na Petra měli velký vliv, byť u Jáchyma šlo spíše o nepřímý vliv jeho otce. V případě Jana šlo pro Petra o pomyslného posledního Rožmberka, kterému mohl věřit, zároveň se na sebe mohli spolehnout a řešit důležité události spojené s panstvím. Jakožto zástupce z okolních zemí jsem zvolil Fridricha z Fürstenberka s Kristiánem z Anhaltu. Důvodem je jejich vysoký počet návštěv a zároveň jejich důležitost v rámci dalších událostí.

2.3.1. Zástupci z českých zemí

V následující podkapitole se zaměřím na dva vybrané zástupce z českých zemí, prvním je Jáchym Novohradský z Kolovrat. V rámci jeho popisu zahrnu i vztah jeho otce Volfa s Petrem, protože jde o osobu, která Jáchyma s Vokem seznámila a která ho následně využívala k dalšímu šíření svého vlivu. Kvůli svému vysokému věku se už Petr nemohl účastnit jednání sněmů, a tak byl odkázán na své druhy jako primární zdroje informací. Získané informace následně používal jako prostředník při dalším šíření plánů a postupů mezi jednotlivými stranami. Jedním z hlavních zdrojů pro něj byl Volf Novohradský z Kolovrat. Společně se svým synem Jáchymem patřil k jedněm z nejčastějších návštěvníků Třeboně.

Petr se poznal s Volfem na českém zemském sněmu v roce 1593.²¹⁴ Jejich pouto se následně prohlubovalo, když se od něj Petrovi dostávaly rady k chování na sněmu a varování před plánovaným spiknutím proti panovníkovi.²¹⁵ Můžeme předpokládat, že jeho snahou bylo uplatnit a posílit svůj vliv na posledního Rožmberka za vidinou alespoň částečného zisku Petrova dědictví, nešlo ale o jediný způsob, kterým to zkoušel. Dalším z aktů, jak si chtěl Kolovrat získat náklonnost Rožmberka, bylo sjednání sňatku své dcery Marie Magdaleny s Janem Zrinským ze Serynu.²¹⁶ Rožmberk sám hledal manželku pro svého synovce, Volf tak jeho problém vyřešil. Jak jsem již výše uvedl, Březan Jáchymovo chování popisoval velmi negativně a stejně negativně se vyjadřuje také o svatbě Jana, kdy píše, že během ní měli hosté krást.²¹⁷

Již výše jsem naznačil, že během složitých jednání se musel Volf spoléhat především na písemnou korespondenci s Petrem.²¹⁸ Při té dával barvitě najevo svůj vlastní názor na historické dění a jakožto stoupenec Rudolfa II. se snažil Petrovi líčit Matyáše expresivně a vyvolat v něm obraz Matyáše jako plenitele a boříče, který během své cesty do Čech neničí pouze zemi a domy, ale také vraždí tamní obyvatele.²¹⁹ Zároveň měl na dvoře Rožmberka Volf své stoupence, mezi něž patřili Jindřich Vintíř, rožmberský kancléř, a následně Zikmund Zigl z Chocemic.²²⁰ Mezi mírnější způsoby, kterými si Volf získával náklonnost Rožmberka, patřilo zejména poskytování půjček, dovoz velkého množství zvěřiny a pravidelné hostiny.²²¹ Je důležité také zmínit vzdálenost panství Rožmberka k panství Volfa, která byla nízká, a tudíž jej Novohradští mohli často navštěvovat.

²¹⁴ BŮŽEK, V.: *Aliance*, s. 10.

²¹⁵ Tamtéž, s. 10.

²¹⁶ Tamtéž, s. 11.

²¹⁷ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 552.

²¹⁸ BŮŽEK, V.: *Aliance*, s. 14.

²¹⁹ Tamtéž, s. 17.

²²⁰ Tamtéž, s. 16.

²²¹ Tamtéž, s. 14.

Když se poté zaměřím na návštěvy Jáchyma v roce 1608 na Třeboni a analyzuji je, tak docházím k těmto výsledkům: V lednu jej navštívil společně se svým otcem, tím Volf mohl chtít podpořit syna v rámci jeho vztahu s Petrem.²²² Rožmberka pak spolu znovu navštívili v srpnu, strávili zde zhruba stejnou dobu jako před sedmi měsíci.²²³ Poté jej navštívil s rytířem Muchkem v září.²²⁴

Jáchym se na Třeboň vydal znovu v listopadu. Nejprve dorazil 17. listopadu společně s Bernardem z Puchheimu a Jiřím Erazimem Tschernemblem. Cílem této návštěvy bylo získat finanční podporu, kterou Petr poskytnul opozičním rakouským stavům.²²⁵ O další návštěvě jsem se už zmiňoval výše. Jáchym z Kolovrat dorazil v doprovodu Ondřeje Hofmanna z Grünbüchlu, měli zde setrvat 10 dní.²²⁶ Petr měl mít zároveň blízký vztah i s ostatními potomky Volfa, tyto vazby utužovali i častými setkáváními, která nebyla problematická z důvodu krátké vzdálenosti mezi sídly Novohradských a Rožmberka.²²⁷

Volf Novohradský se snažil zajistit pro svého syna výhodnou pozici na dvoře posledního Rožmberka – šířil u něj svůj vliv, aby si tak zajistil zisk alespoň části Petrova dědictví. Otázka dědictví po Rožmberkovi byla ostatně dána smlouvou z roku 1484. Většina majetku měla připadnout rodu Švambergů.²²⁸ Petr navíc přemýšlel o dohodě s nimi, která by byla upravena pro tehdejší podmínky – vyřešil by tím jeden ze sporů evangelické opozice.²²⁹ Volf byl ale proti. Přesvědčoval jej zejména tvrzením, že přesunem jeho majetku do rukou katolických Kolovratů by se dal lépe zatajit fakt, že se Petr účastnil intrik proti Habsburkům.²³⁰ Nakonec byl úspěšný

²²² *Životy posledních Rožmberků II*, s. 589.

²²³ V lednu šlo o čtyři dny, v srpnu pak tři dny. Tamtéž, s. 596.

²²⁴ Tamtéž, s. 596.

²²⁵ Tamtéž, s. 598.

²²⁶ Tamtéž, s. 598.

²²⁷ BŮŽEK, V.: *Aliance*, s. 16.

²²⁸ BŮŽEK, Václav – HRDLIČKA, Josef: *Poslední velmoži erbu růže*. In: BŮŽEK, V. – HRDLIČKA, J.(eds.): *Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce*. Praha 1997, s. 14.

²²⁹ Tamtéž, s. 110.

²³⁰ JUŘÍK, Pavel: *Kolowratové. Věrně a stále*. Praha 2016, s. 97.

a dosáhl části zisku dědictví Rožmberků. Ovšem méně, než by sám chtěl. Samotného dědictví se však nedožil, zemřel v lednu roku 1609 na Lnářích.²³¹

O Volfovi se ale nedá hovořit jako o jediném, kdo se snažil získat rožmberské dědictví. Mezi další takové patřil třeba Vilém Slavata. Při setkáních s Petrem se mu snažil připomenout domnělé nároky na zisk rožmberského dědictví, na něž měl mít nárok rod pánů z Hradce, do kterého se přiženil svatbou s jedinou dědičkou pánů z Hradce – Lucií Otýlíí.²³² Tuto snahu měli také italská Orsiniové po smrti Viléma z Rožmberka. Za pomoci Polyxeny z Lobkovic a Zdeňka Berky z Dubé byly jejich snahy úspěšné.²³³ S asistencí Volfa byl Petr schopný Orsiniům poslat část slíbené částky v roce 1603. Krom toho slíbil jejich dětem finanční zaopatření.²³⁴

Dalším, kým bych se chtěl detailněji zabývat, je Jan Zrinský ze Serynu.²³⁵ Ten si postupně s Petrem vybudoval velmi kladný vztah. Staral se o zdraví strýce a zároveň spolu řešili složité životní situace – jak problémy Rožmberka, tak i Jana. Petr v něj vkládal důvěru, protože nebyl s Kateřinou schopný zplodit mužského potomka. Viděl v něm tak svého možného nástupce. Sjednal mu i sňatek s Marií Magdalenou Novohradskou.

Osud Voka byl s Janem spjatý ještě dříve, než se Jan narodil. Petr s Jáchymem z Hradce byli zprostředkovateli sňatku Mikuláše Zrinského a Evy z Rožmberka, rodičů Jana.²³⁶ Následně byl Petr zasažen smrtí Mikuláše, který padl při obraně pevnosti Siget před Osmany. Jeho oběť byla zásadní pro zdržení Osmanů na dobu, která stačila k tomu, aby se rakouská vojska stačila stáhnout.²³⁷

²³¹ BŮŽEK, V.: *Aliance*, s. 17.

²³² MAŤA, Petr: *Zrození tradice (Slavatovské vyústění rožmberského a hradeckého odkazu)*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Poslední páni z Hradce (=Opera historica 6)*. České Budějovice 1998, s. 518.

²³³ BŮŽEK, V.: *Jan Zrinský*, s. 146.

²³⁴ BŮŽEK, V.: *Aliance* s. 15.

²³⁵ Tamtéž, s. 15.

²³⁶ BŮŽEK, V.: *Jan Zrinský*, s. 16.

²³⁷ Tamtéž, s. 26.

Jan, stejně jako Petr, nepoznal svého otce. Od roku 1568 Jan vyrůstal na Českém Krumlově, po krátké době se ale přestěhoval na zámek v Bechyni, do sídla Petra Voka.²³⁸ Od Petra se mu pak dostalo základů dvořanské výchovy.²³⁹ Také měl v Janovi vzbudit zájem o evangelické náboženství.²⁴⁰ V roce 1578 se pak matka Jana Eva provdala za italského šlechtice hraběte Pavla z Gassoldu.²⁴¹ Následně se odstěhovala za Pavlem. Historici předpokládají, že právě během dospívání Jana Zrinského ze Serynu se rodilo pouto mezi ním a Petrem Vokem. Důležitým symbolem pak bylo, když Petr daroval Janovi panství Rožmberk.²⁴²

Jestliže se zaměříme na jednotlivé návštěvy Jana na Třeboni, všimneme si následujících výsledků: V lednu jej navštívil na 13 dní.²⁴³ V únoru jej navštívil s přítelem Lackem ze Šternberka v rámci příprav svatby Mikuláše Virtvajna.²⁴⁴ Další setkání proběhlo až v květnu, kdy za Petrem dorazil společně s Fridrichem z Fürstenberka. V červenci místo Jana jela na Třeboň navštívit Rožmberka Jitka Novohradská ze Šternberka, Alžběta z Žeberka a Marie Magdalena Zrinská. Šlo o manželky Volfa Novohradského z Kolovrat a Jana Zrinského a bývalou členku rožmberského fraucimoru.²⁴⁵ Cílem jejich cesty bylo pravděpodobně informovat Voka o aktuálním dění v zemi.

Dále Jan strávil jeden den u Petra v srpnu. V říjnu jej pak navštívil společně s doktorem Persiem z Lince. Jan na Třeboni strávil 6 dní, doktor o den méně. Naposledy jej navštívil v listopadu roku 1608 při cestě na Rožmberk.²⁴⁶

²³⁸ Tamtéž, s. 27.

²³⁹ Tamtéž, s. 31.

²⁴⁰ Tento zájem v něm probudila již jeho matka Eva, která ale po sňatku s italským šlechticem konvertovala ke katolicismu. Jan měl zůstat členem Jednoty Bratrské. Viz tamtéž, s. 33.

²⁴¹ Ani Petr, ani Vilém s tímto sňatkem nesouhlasili, podle nich se jednalo o málo urozeného šlechtice. Viz tamtéž, s. 33.

²⁴² Tamtéž, s. 51

²⁴³ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 588.

²⁴⁴ Tamtéž, s. 590.

²⁴⁵ Tamtéž, s. 595.

²⁴⁶ Tamtéž, s. 597.

Otázkou je, jaké mohl mít sám Petr ke schůzkám motivy. Volf Novohradský z Kolovrat vzhledem k jeho pozici nejvyššího komorníka měl k dispozici mnohé informace, které se týkaly aktuálního dění v monarchii. Rožmberk se kvůli svému vysokému věku a nemocem už těchto sněmů účastnit nemohl, a tak byl vděčný za informace, které mu jeho návštěvníci, včetně Kolovrata, poskytovali.²⁴⁷ Kolovrat ho o aktuálním dění zpravoval v dopisech a během častých setkání, kde mu barvitě líčil zprávy, jež zároveň ale přikresloval, aby si získal Rožmberkovu náklonnost ve vlastních zájmech.

Na druhé straně pak stál Jan Zrinský ze Serynu. Výše jsem již naznačil sympatie, jež pro něj Rožmberk měl. Nešlo pouze o životní osud Zrinského, ale také naději Rožmberka na možného pokračovatele tradice rodu. Tu podpořil tím, když na něj přepsal panství Rožmberk a zajistil povýšení Jana do panského stavu. Další projevy náklonnosti můžeme vidět během návštěv Jana v roce 1608. Šly by označit za cesty syna za nemocným otcem, trávil u něj hodně času a v rámci strachu o jeho zdraví za ním dorazil i s již zmiňovaným doktorem Persiem. O úzkém propojení Jana s Rožmberky pak svědčí i fakt, že byl pohřben v klášteře ve Vyšším Brodě, v bezprostřední blízkosti hrobky Rožmberků.²⁴⁸

2.3.2. Zástupci z okolních zemí

Nyní se zaměřím na významné zástupce z okolních zemí. Nejdříve se budu věnovat Fridrichu z Fürstenberka. Šlo totiž o jednoho z hlavních představitelů protihabsburské opozice a zástupce rakouských stavů, jenž s Rožmberkem jednal. Na Třeboni strávil v rámci jednání celkem 8 dní, Rožmberka v roce 1608 navštívil pětkrát.

Pokud se podíváme na jeho návštěvy, dojdeme k následujícím závěrům: Nejdříve Rožmberka navštívil v březnu, kdy strávil na Třeboni dva dny společně se svým synem a

²⁴⁷ BŮŽEK, V.: *Aliance*, s. 14.

²⁴⁸ BŮŽEK, V.: *Jan Zrinský*, s. 171.

hrabětem Karlem Ludvíkem ze Sultzu.²⁴⁹ V dubnu se zase vypravil se svým synem na Třeboň, v květnu se na Petrovo sídlo už vypravil sám. Nejdříve se Fridrich jednání účastnil společně s Jiřím Erazimem Tschernemblem a Jakubem Stanglem z Waldenfelsu, poté jednal jen s Petrem a Janem Zrinským.²⁵⁰ V rámci letních měsíců pak pozval Petra na své panství na Vitoraz a sám jej pak v srpnu navštívil se svým synem Vilémem.²⁵¹ Naposledy jej v roce 1608 navštívil v září, a to společně s Vilémem Slavatou.²⁵²

Jiří Erazim Tschernembl jednal společně s Fridrichem za zájmy stavů a posílení jejich pozice. Důvodem byla kritická situace kvůli sporům Rudolfa II. a Matyáše, Jiří v této situaci viděl šanci pro zesílení pravomocí stavů.²⁵³ Rožmberka navštívil v březnu s Adamem mladším z Valdštejna.²⁵⁴ Další schůzka se konala až v květnu, kdy jednal na Třeboni společně s Fridrichem z Fürstenberka a Jakubem Stanglem z Waldenfelsu.²⁵⁵ K poslednímu jednání v roce 1608 došlo až v listopadu, kdy Petra Voka navštívil společně s Bernardem z Puchheimu a Jáchymem Novohradským z Kolovrat. Cílem měl být odvoz peněžní podpory, kterou od posledního Rožmberka obdrželi.²⁵⁶

Jiří Erazim Tschernembl byl diplomaticky více činný než jeho druh Fridrich z Fürstenberka. Mezi jeho další blízké kolegy patřil i Karel starší ze Žerotína.²⁵⁷ Byl jedním ze zakladatelů Hornského svazu, jenž spojil protestantské stavy z obou Rakous.²⁵⁸ Po jmenování Matyáše císařem musel Jiří vystoupit z politického života. Bylo tomu z důvodu jeho radikálních myšlenek, kterými se pokoušel chránit stavy a jejich pozici.²⁵⁹ Do politiky se vrátil v roce 1617.

²⁴⁹ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 591.

²⁵⁰ Tamtéž, s. 594.

²⁵¹ Tamtéž, s. 596.

²⁵² Tamtéž, s. 596.

²⁵³ ŠOLCOVÁ, K. – SOUSEDÍK, S.: *Kapitoly z dějin*, s. 47.

²⁵⁴ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 591.

²⁵⁵ Tamtéž, s. 594.

²⁵⁶ Tamtéž, s. 598.

²⁵⁷ STURMBERGER, Hans: *Georg Erasmus Tschernembl, religion, libertät und widerstand. Ein beitrage zur geschichte der gegenreformation und des landes ob der Enns*. Graz 1953, s. 150–159.

²⁵⁸ ŠOLCOVÁ, K. – SOUSEDÍK, S.: *Kapitoly z dějin*, s. 48.

²⁵⁹ Tamtéž, s. 49.

Druhým vybraným zástupcem návštěvníků z okolních zemí je říšský kníže Kristián z Anhaltu. Na Třeboni strávil jednáním s Rožmbarkem 6 dní, byť ho navštívil pouze jednou v doprovodu Jiří Erazima Tschernembla a Bernarda z Puchheimu.²⁶⁰ Šlo o jednoho z předních kritiků habsburské monarchie a čelního představitele protihabsburské opozice, jež vznikla ještě před začátkem třicetileté války.²⁶¹

Anhaltovým úkolem bylo navázat vztahy s nekatolickými stavy, jež by zároveň sdílely protihabsburské myšlenky.²⁶² Vrcholným cílem jeho snah měl být útok protestantských sil společně s Francií, jehož výsledkem by byl pád rodu Habsburků a nastolení vlády francouzského krále Jindřicha IV. Jedním z těchto nekatolických protihabsburských stavů byl i Petr Vok z Rožmberka. Názorově se shodovali, byť Petr byl konzervativnější a odmítal Kristiánovy násilné myšlenky. Kromě spojení s Rožmbarkem se cílem Kristiána stala i snaha získat část dědictví Rožmberků, dále pak finanční půjčky na jeho protihabsburské plány.²⁶³ Jejich komunikace probíhala už od 90. let 16. století.²⁶⁴ Mezi jeho další snahy o vzbuzení náklonnosti Rožmberka patřila smyšlená teorie o historickém propojení rodu Rožmberků a Anhaltů.²⁶⁵

V rámci komunikace s Vokem užíval nejen tajné korespondence, ale také posly, filozofa Osvalda Crolla a německého sekretáře Theobalda Hocka.²⁶⁶ Zejména Croll se prokázal jako zdatný rétor, který Petra přiměl k půjčce, jež by byla určena na další protestantské aktivity v Říškoněmecké říši.²⁶⁷ Důvody návštěv jsem naznačil výše, Anhalt viděl v posledním Rožmberkovi člověka, který by mu mohl zajistit vliv a dále šířit jeho myšlenky.

²⁶⁰ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 598.

²⁶¹ Tamtéž, s. 598.

²⁶² BŮŽEK, Václav: *Falcká diplomacie mezi Heidelbergem, Mnichovem a Prahou na počátku českého stavovského povstání*. Český časopis historický, 118, 2020, č. 4, s. 967.

²⁶³ V roce 1607 mu Vok půjčil 10 000 tolarů, viz *Životy posledních Rožmberků II*, s. 723.

²⁶⁴ PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 181.

²⁶⁵ Tamtéž, s. 182.

²⁶⁶ *Životy posledních Rožmberků II*, s. 723.

²⁶⁷ PÁNEK, Jaroslav: *Poslední Rožmberkové: Velmoži české renesance*. Praha 1989, s. 315.

Postupně ale docházelo k ochlazení jejich vzájemných vztahů. Lišili se v názoru na Habsburky: Zatímco Kristián je chtěl svrhnout, Petr bral panovníka jako záruku svobody.²⁶⁸ Kristián se tedy rozhodl zaměřit na další nekatolické šlechtice, mezi které patřil například Václav Budovec z Budova či Karel starší ze Žerotína.²⁶⁹

Pro Petra mohl být vítanou návštěvou i proto, že na rozdíl od Volfa Novohradského Kristián nabízel rakouský protihabsburský pohled. Navíc byl Kristián, oproti Volfovi, nekatolík a také oplýval značnými kontakty, díky kterým měl k dispozici množství informací o dění v Říši.

²⁶⁸ BŮŽEK, Václav: *Falcká diplomacie*, s. 971.

²⁶⁹ Tamtéž, s. 970.

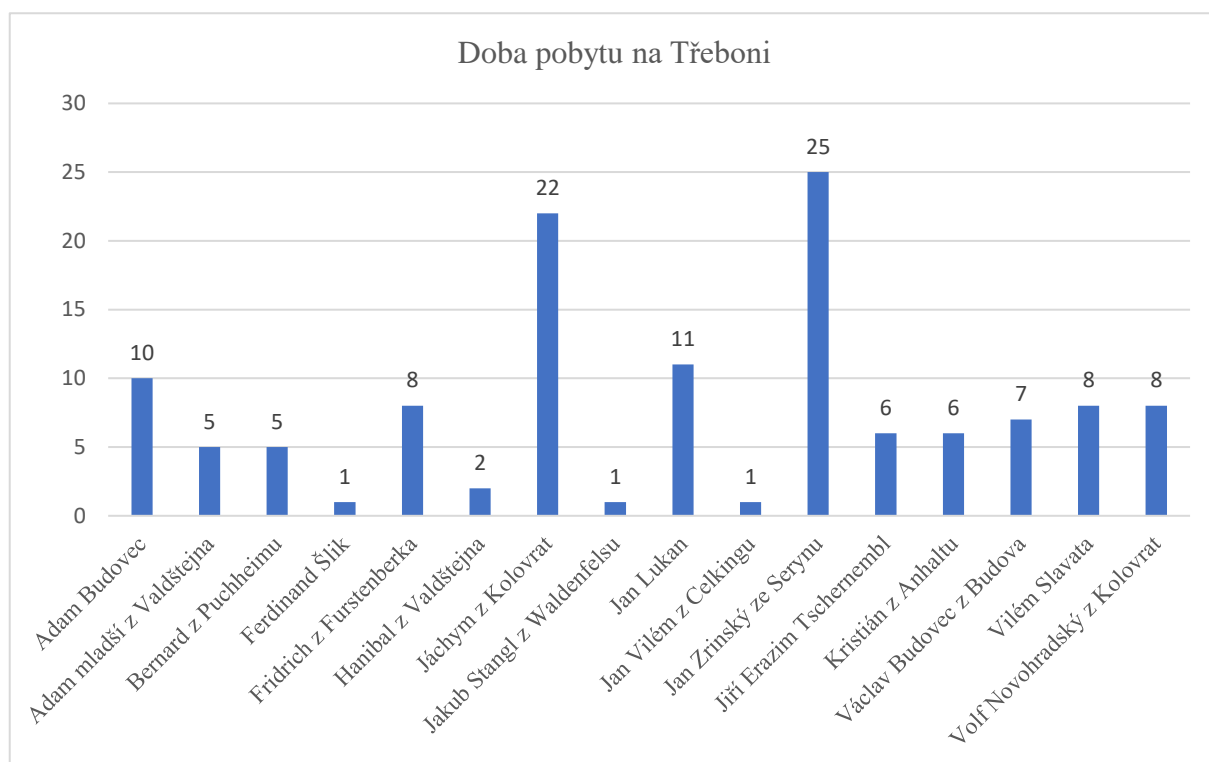
Tabulka číslo 2, statistické zobrazení počtu dní, který strávily návštěvníci na Třeboni

Jméno	Počet dní strávených na Třeboni
Adam Budovec	10
Adam ze Šternberka	1
Adam mladší z Valdštejna	5
Bernard z Puchheimu	5
Fridrich z Fürstenberka	8
Hanibal z Valdštejna	2
Jáchym z Kolovrat	22
Jan Lukan	11
Jan Vilém z Celkingu	1
Jan Zrinský ze Serynu	25
Jiří Erazim Tschernembl	6
Kristián z Anhaltu	6
Václav Budovec z Budova	7
Vilém Slavata	8
Volf Novohradský z Kolovrat	8

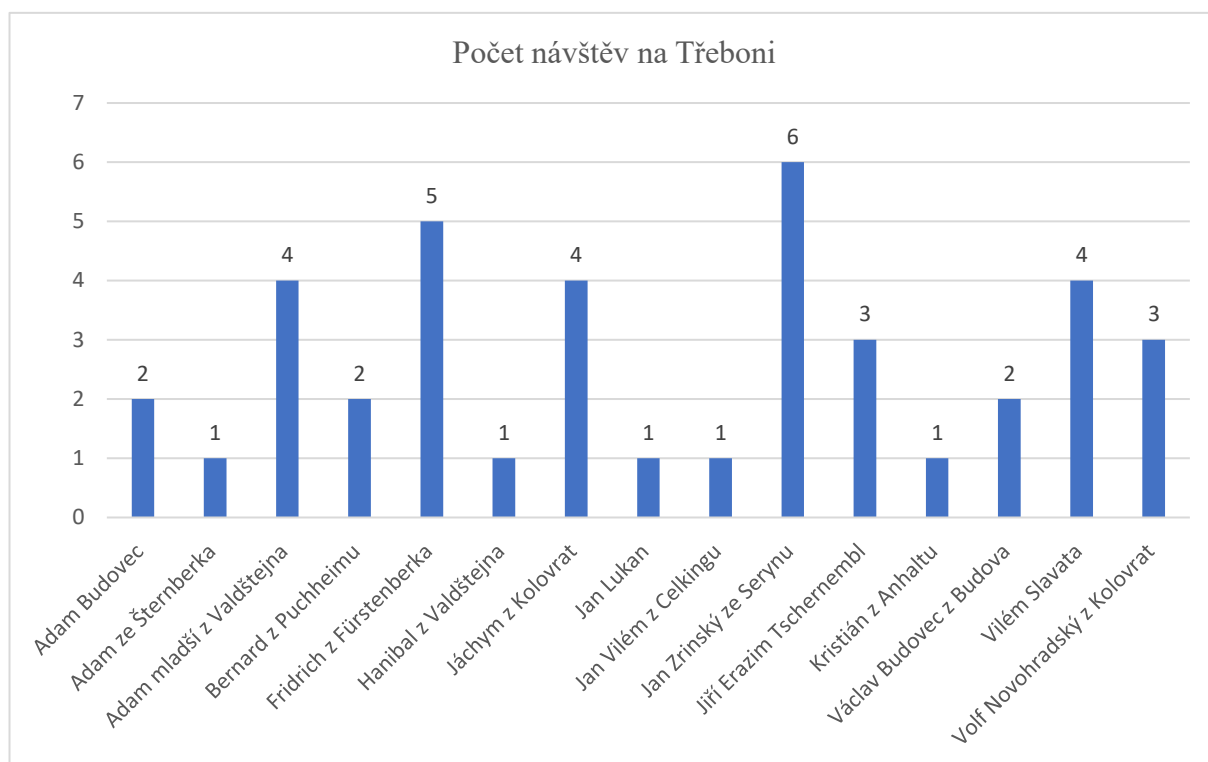
Tabulka číslo 3, statistické znázornění počtu návštěv na Třeboni

Jméno	Počet návštěv na Třeboni
Adam Budovec	2
Adam ze Šternberka	1
Adam mladší z Valdštejna	4
Bernard z Puchheimu	2
Fridrich z Fürstenberka	5
Hanibal z Valdštejna	1
Jáchym z Kolovrat	4
Jan Lukan	1
Jan Vilém z Celkingu	1
Jan Zrinský ze Serynu	6
Jiří Erazim Tschernembl	3
Kristián z Anhaltu	1
Václav Budovec z Budova	2
Vilém Slavata	4
Volf Novohradský z Kolovrat	3

Graf číslo 3: Znázornění počtu dní strávených na Třeboni

Graf číslo 4: Počet návštěv na Třeboni

2.4. Stavovská příslušnost

V této podkapitole se zabývám stavovskou příslušností návštěvníků Třeboně. Důraz je kladen především na to, zdali se jednalo o šlechtice, kteří používali šlechtickou titulaturu Království českého. Tato část je uzavřená těmi, u nichž se z důvodu nedostatku pramenů či literatury nepovedlo s jistotou určit stupeň jejich urozenosti. Zdrojem těchto informací mi byla především odborná literatura.²⁷⁰ V první části se věnuji analýze toho, kteří návštěvníci byli zástupci panského a kteří rytířského stavu. Ve druhé části se zabývám úřady, které návštěvníci Petra Voka ve sledovaném období zastávali. Na závěr této podkapitoly je prezentován graf ilustrující poměr stavů, v němž se nacházeli návštěvníci Třeboně.

Šlechtici měli k dispozici několik možností, kterých mohli využít za účelem kariérního vzestupu. Někteří šlechticové z českých zemí této cesty využili a spojili své zájmy se dvorem tehdejšího císaře Rudolfa II., na tomto místě je vhodné poznamenat, že za jeho vlády došlo k nárůstu českých a moravských šlechticů na císařském dvoře.²⁷¹ Další možností, jež se jim skýtala, bylo sloužit ve strukturách zemských úřadů. Své ambice mohli šlechticové také naplňovat jako přisedící zemského a komorního soudu.²⁷² Poslední možností byla účast na fungování nejnižších úřadů. Šlo o pozice krajského hejtmána, krajského mustrhera či krajského berníka a výběrčího posudného.²⁷³

Při analyzování návštěvníků Rožmberka jsem došel k těmto výsledkům: Z 15 sledovaných návštěvníků Petra Voka v roce 1608 se 13 řadilo mezi zástupce panského stavu. Mezi ně patřili Adam a Václav Budovcové z Budova, Adam ze Šternberka, Adam mladší z Valdštejna, Bernard z Puchheimu, Fridrich z Fürstenberka, Jiří Erazim Tschernembl, Hanibal z Valdštejna, Jáchym

²⁷⁰ Zejména pak MAREŠ, P.: *Obsazování úřadu*; MAREŠ, P.: *Soupis přisedících*; STARÝ, M.: *Přední klenot*; ŠTOURAČOVÁ, J.: *Vývoj správních*; PALACKÝ, F.: *Přehled současný*.

²⁷¹ BŮŽEK, Václav: *Les cours Habsbourg et la noblesse du royaume de Bohême entre 1526 et 1620*. Histoire, Économie et Société, 26, 2007, č. 3, s. 12.

²⁷² STARÝ, M.: *Přední klenot*, s. 195.

²⁷³ MAREŠ, P.: *Obsazování*, s. 7.

Novohradský z Kolovrat, Jan Zrinský ze Serynu, Jan Vilém z Celkingu, Vilém Slavata a Volf Novohradský z Kolovrat.

Kristián z Anhaltu působil jako místodržitel Horní Falce a podílel se zároveň na falcké politice. Spolupracoval s Jindřichem IV. a na základě jejich společných domluv došlo k založení Protestantské unie. Jan Lukan byl měšťanem, jenž působil službách Petra Voka z Rožmberka jako stavitel a diplomatický agent.

Dalším problémem této podkapitoly je vymezení úřadů, které návštěvníci Petra Voka zastávali ve sledovaném období.²⁷⁴ Budu se zabývat těmi, ke kterým se mi podařilo nalézt informace, a to v abecedním pořadí.

Adam ze Šternberka zastával do května roku 1608 úřad nejvyššího komorníka, následně byl ten samý rok povýšen do úřadu nejvyššího purkrabí.²⁷⁵ Adam mladší z Valdštejna zastával pozici nejvyššího sudího od roku 1608 do roku 1611.²⁷⁶ Hanibal z Valdštejna byl nejvyšším mincmistrem.²⁷⁷ Vilém Slavata v roce 1608 zastával úřad karlštejnského purkrabí, jeho kariérní vzestup nastal až v pozdějších letech.²⁷⁸ Volf Novohradský z Kolovrat působil do května roku 1608 jako nejvyšší sudí, poté byl povýšen do úřadu nejvyššího komorníka.²⁷⁹ Analýza dosvědčuje, že se Petr stýkal zejména se zástupci panského stavu – tedy vyšší šlechty, kteří díky svému postavení měli výraznější podíl na moci a také přístup k velkému množství informací, kterých mohl Petr Vok dále využít.

²⁷⁴ V rámci této části byly opět velmi důležité práce MAREŠ, P.: *Obsazování úřadu*; Týž: *Soupis přísedících*; PALACKÝ, F.: *Přehled současný*; STARÝ, M.: *Přední klenot*; Pro obecné poznatky pak ŠTOURAČOVÁ, J.: *Vývoj správních*.

²⁷⁵ PALACKÝ, F.: *Přehled současný*, s. 371–372. Také v: MAREŠ, P.: *Soupis přísedících*, s. 80.

²⁷⁶ PALACKÝ, F.: *Přehled současný*, s. 372. Také v: MAREŠ, P.: *Soupis přísedících*, s. 89.

²⁷⁷ PALACKÝ, F.: *Přehled současný*, s. 373.

²⁷⁸ Tamtéž, s. 381.

²⁷⁹ Tamtéž, s. 372. Také v: MAREŠ, P.: *Soupis přísedících*, s. 57–58.

Graf číslo 5: Znárodnění stavovské příslušnosti návštěvníků Třeboně v roce 1608.

2.5. Konfese

Náboženské vyznání návštěvníků, jímž se v této podkapitole zabývám, je skutečností poměrně složitou na jednoznačné určení. Využil jsem proto odbornou literaturu, a to hlavně studii Thomase Winkelbauera či studie zaměřené na osudy jednotlivců.²⁸⁰

Obecně můžeme říct, že na počátku 17. století byla náboženská struktura na území Království českého rozmanitá. 25 % zástupců panského stavu se hlásilo ke katolictví, katolíků z řad stavu rytířského bylo pak pouhé 1 %.²⁸¹ Na českém zemském sněmu v roce 1609 staroutrakvisté s katolíky netvořili ani desetinu. Devět desetin zástupců sněmu se přiklábělo spíše k novoutrakvistu.²⁸² Mezi nejmocnější katolické rody patřili Pernštejnové, Dietrichštejn a Popelové z Lobkovic.²⁸³

Z 15 sledovaných návštěvníků Petra Voka z roku 1608 jsem dokázal zjistit konfesi 14 z nich. Petr se tehdy stýkal se šesti katolíky, osmi protestanty a u jednoho návštěvníka jsem nedokázal o jeho konfesi nalézt dostatečné množství informací.

Mezi zástupce katolíků patřili Adam ze Šternberka, Adam mladší z Valdštejna, Fridrich z Fürstenberka, Jáchym z Kolovrat, Vilém Slavata a Volf Novohradský z Kolovrat.²⁸⁴ Jiří Erazim Tschernembl, Hanibal z Valdštejna a Kristián z Anhaltu byli vyznavači kalvinismu,²⁸⁵

²⁸⁰ WINKELBAUER, Thomas: *Konfese a konverze. Šlechtické proměny vyznání v českých a rakouských zemích od sklonku 16. do poloviny 17. století*. Český časopis historický 98, 2000, č. 3, s. 476–540.

²⁸¹ JUST, Jiří: *9.7. 1609 - Rudolfův Majestát světlá a stíny náboženské svobody*. Praha 2009, s. 11.

²⁸² WINKELBAUER, T.: *Konfese a konverze*, s. 479.

²⁸³ Tamtéž, s. 480.

²⁸⁴ Adam ze Šternberka: JUST, J.: *9.7.1609*, s. 66; Adam mladší z Valdštejna: HRBEK, Jiří: *Mezi luteránstvím, utrakvistem a jednotou bratrskou. Konfesní profilace rodových větví Valdštejnů na přelomu 16. a 17. století*. Folia Historica Bohemica, 33, 2018, č. 1, s. 95; Fridrich z Fürstenberka: STARÝ, Marek: *Cizozemci a spoluobytelé. Udělování českého obyvatelského práva (inkolátu) v době předbělohorské*. Praha 2018, s. 689; Jáchym Novohradský z Kolovrat: WINKELBAUER, T.: *Konfese a konverze*, s. 480. Také v: BAHLCKE, Joachim: *Regionalismus und Staatsintegration im Widerstreit: die Länder der Böhmisches Krone im ersten Jahrhundert der Habsburgerherrschaft (1526–1619)*. Munich 1994, s. 245; Vilém Slavata: WINKELBAUER, T.: *Konfese a konverze*, s. 515; Volf Novohradský z Kolovrat: JUST, J.: *9.7.1609*, s. 66. Také v: STARÝ, M.: *Přední klenot*, s. 204.

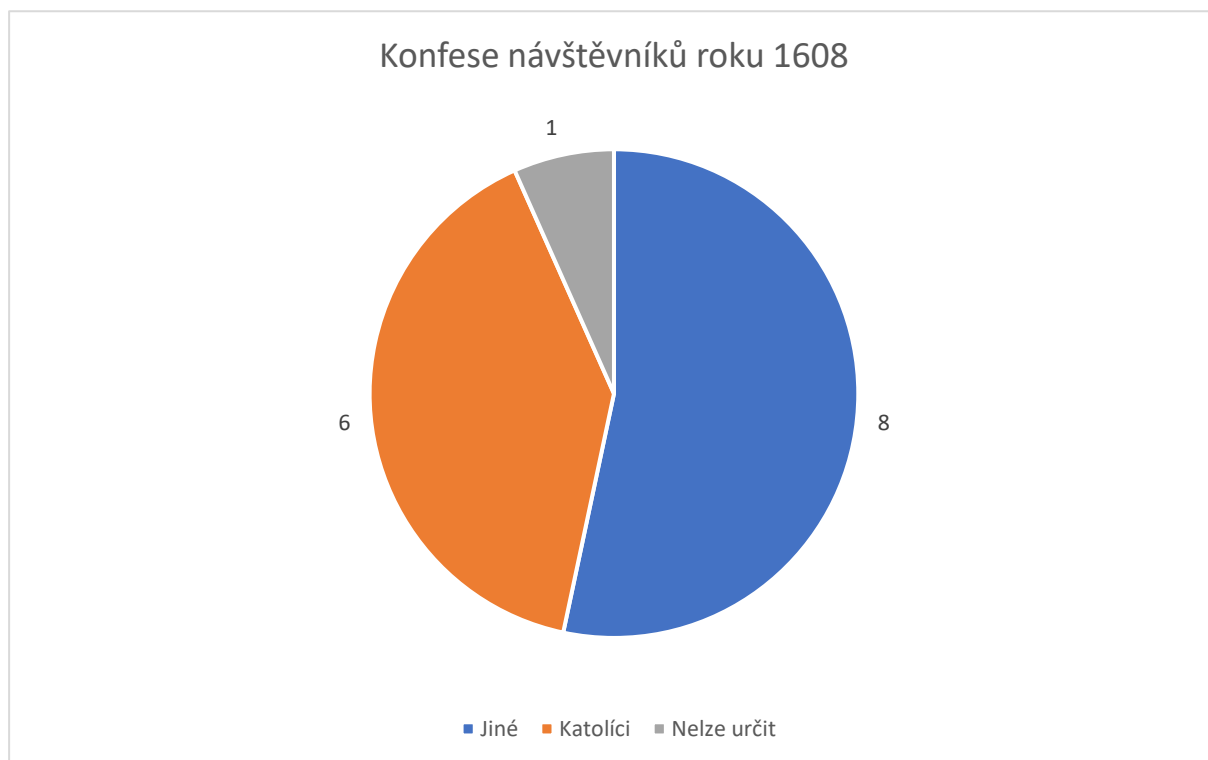
²⁸⁵ Jiří Erazim Tschernembl: WINKELBAUER, T.: *Konfese a konverze*, s. 497. Také v: STURMBERGER, H.: *Georg Erasmus Tschernembl*, s. 172; Hanibal z Valdštejna: HRBEK, J.: *Mezi luteránstvím*, s. 86; Kristián z Anhaltu: DEINET, Klaus: *Christian I. von Anhalt-Bernburg (1568–1630): Eine Biographie des Scheiterns*. Stuttgart 2020, s. 20. Také v: PÁNEK, J.: *Život renesančního kavalíra*, s. 183.

členy Jednoty bratrské byli Adam a Václav Budovcové z Budova společně s Janem Zrinským ze Serynu.²⁸⁶ Jan Vilém z Celkingu s Bernardem z Puchheimu byli luterány.²⁸⁷ Návštěvník, u kterého jsem nedokázal s jistotou určit jeho vyznání, byl Jan Lukan.

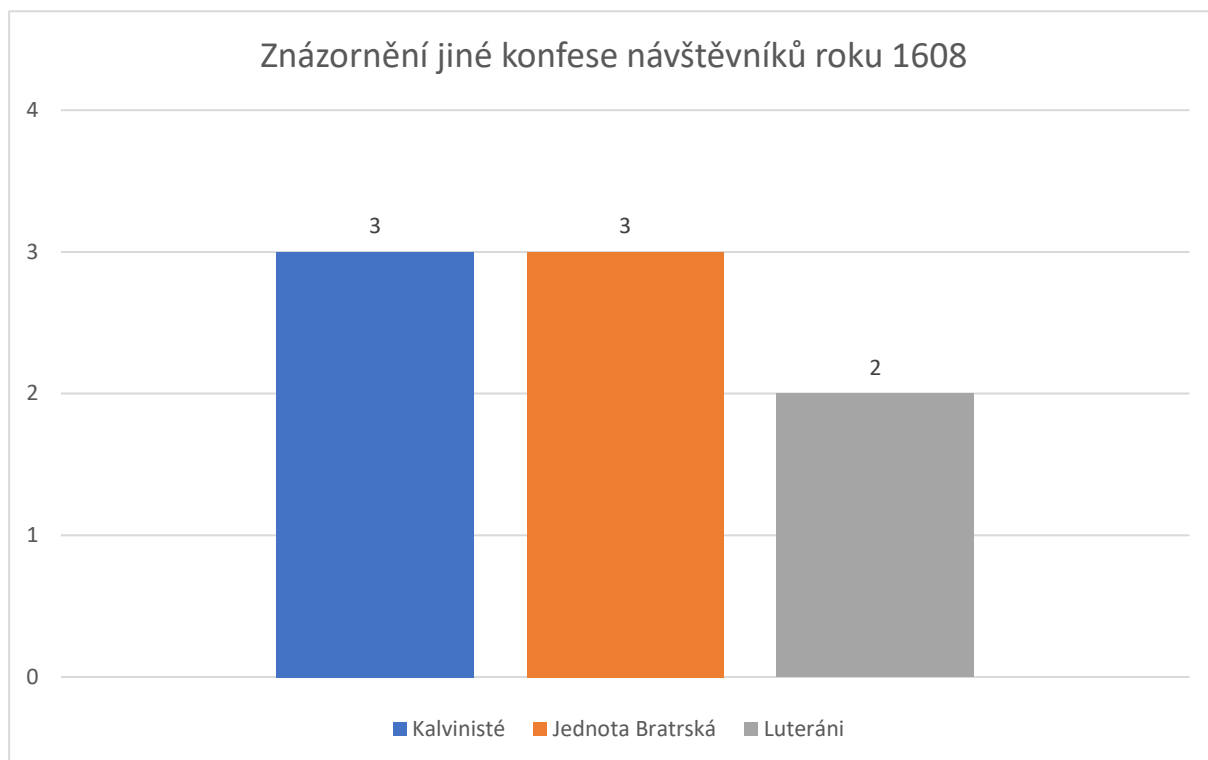
²⁸⁶ Adam a Václav Budovcové z Budova: REJCHRTOVÁ, Noemi: *Václav Budovec z Budova*. Praha 1984, s. 10; Jan Zrinský ze Serynu: BŮŽEK, V.: *Jan Zrinský*, s. 30.

²⁸⁷ Jan Vilém z Celkingu: HARRER, Anton: *The Lords and Women of Zelking*. Melk 2016, s. 394; Bernard z Puchheimu: OESTERREICHER, J.: *K rané rekatolizaci*.

Graf číslo 6: Znárodnění konfese návštěvníků Petra Voka v roce 1608.

Graf číslo 7: Znázornění jiné konfese návštěvníků Petra.

Závěr

Cílem této bakalářské práce byla analýza návštěvníků Petra Voka na jeho panstvích ve dvou sledovaných obdobích, přičemž jsem v úvodu práce zdůvodnil volbu těchto časových úseků. Jako pramen jsem použil kroniku Václava Březana v edici od Jaroslava Pánka,²⁸⁸ protože se domnívám, že se jedná o pravděpodobně nejpřínosnější pramen, který máme k dispozici k této problematice a dodává nám informace o všech oficiálních setkáních Petra Voka. Zároveň díky poznámkám editora máme přístup k bližším informacím, jež nám dané skutečnosti dávají do kontextu či blíže vysvětlují různé události. Samozřejmě jsou k dispozici další prameny, které by se daly využít, ale žádný nám nedodává takové množství informací jako *Životy posledních Rožmberků*.²⁸⁹

U návštěvníků jsem analyzoval následující položky – délku návštěv, jež byla v rámci druhého sledovaného období doplněna o jejich počet, stavovskou příslušnost a dvorské úřady, které hosté Rožmberka zastávali, a v neposlední řadě jejich konfesi. Cílem této práce bylo ověření teze, že četnost návštěv na jeho sídlech od roku 1592, kdy se stal vladařem rožmberského domu a vstoupil do politického života, je nižší než frekvence návštěv v roce 1608, kdy se kvůli svému problematickému zdravotnímu stavu zdržoval na svém panství, které opouštěl zřídka, a ti, kteří s ním chtěli jednat, tak museli dorazit na jeho sídlo v Třeboni.

V rámci prvního sledovaného období bylo sledováno jeho sídlo v Českém Krumlově a Rožmberský palác v Praze. V prvním sledovaném období Petr musel převzít vládu nad panstvím Rožmberků, stal se dvanáctým a zároveň posledním vládcem tohoto mocného rodu a vstoupil do stavovské politiky. Musel ale řešit mnoho problémů, mezi které se řadily dluhy, kdy mu hrozilo zabavení majetku a jeho kompletní odprodej. Posléze se vynořil další problém ve

²⁸⁸ *Životy posledních Rožmberků I a Životy posledních Rožmberků II.*

²⁸⁹ *Životy posledních Rožmberků I; Životy posledních Rožmberků II.* Mezi jiné můžeme řadit BŘEZAN, V.: *Rožmberské kroniky krátký a summovní výtah*; nebo starší edice kronik, například BŘEZAN, Václav: *Poslední Rožmberkové*. Josef Dostál (ed.) Praha 1941.

formě osmanského nebezpečí, v jehož konečném důsledku se musel stát velitelem vojska. K těmto potížím se také řadila otázka dědictví, jež se prolнула i do druhého sledovaného období. Petr byl bezdětný, a tak se snažil zajistit aspoň částečné pokračování rožmberské tradice skrze svého synovce Jana Zrinského ze Serynu, ostatní šlechticové ale nebyli jeho nápadu příliš nakloněni, protože sami doufali v zisk majetku Rožmberků. Tyto problémy můžeme považovat společně s jeho počátkem kariéry ve stavovské politice za hlavní příčiny nízkých návštěv. Ve sledovaném období mezi lety 1592–1596 Petra na jeho sídle navštěvovali zejména zástupci z okolních zemí, jmenovitě pak Cesare Speziano a Virginio Orsini. Z českých zemí jej navštívil arcibiskup Zbyněk Berka z Dubé, jenž sehrál roli iniciátora mezi Petrem a italskými Orsiny. Všichni jeho návštěvníci byli katolického vyznání.

Ve druhém sledovaném období – během roku 1608 – se Petr stal důležitým prostředníkem během jednání mezi stavovskými předáky, kteří byli jak z Čech, tak i z Rakous, díky těmto aktivitám se i následně dostal do potíží, když byla odhalena jeho tajná korespondence s jedním z protestantských agentů. Následně za ním byla vyslána královská komise, jež jej měla vyslechnout a posoudit, zda je oddaný Rudolfovi II. K jeho štěstí byla většina členů komise známými návštěvníky jeho panství. Díky této skutečnosti a svým vágním a vyhýbavým odpovědím byl nakonec zproštěn obvinění. Ve své politické roli pomyslně navázal na svého bratra Viléma a podařilo se mu dosáhnout obdobné úrovně důležitosti, jaké se Vilém těšil během svého života. Byť byl sám bratrského vyznání, tak se více přikláněl ke katolickým stavům. Opětovně řešil otázku dědictví, kdy nakonec uzavřel dohodu s rodem Švamberků.

V této době se Petr nejvíce stýkal se svým synovcem Janem Zrinským ze Serynu a Jáchymem Novohradským z Kolovrat, z řad zástupců z okolních zemí jej pak nejvíce navštěvoval Fridrich z Fürstenberka a Kristián z Anhaltu. Většina jeho návštěvníků byla zástupci panského stavu, zároveň i velká část z nich zastávala dvorský úřad. Z hlediska konfese můžeme konstatovat, že se pohybujeme ve vyváženém stavu, kdy lehce převažují vyznavači

jiného než katolického vyznání, nemůžeme ale říci, že by konfese hrála roli v tom, s kým se Petr setkával, přičemž víme, že jeden z jeho nejbližších přátel byl katolík Volf Novohradský z Kolovrat a jeho synovec zastávající bratrské vyznání.

Při následném srovnání obou sledovaných období docházím k potvrzení teorie, že Petrova důležitost rostla a že v roce 1608 jej v porovnání s lety 1592 až 1596 navštěvovalo daleko více významných a důležitých osobností české a rakouské stavovské politiky, z nichž většina byla zástupci panského stavu a také zastávala dvorský úřad.

Doufám, že tato studie podnítl další výzkum v oblasti bádání spojeného s analýzou sociálních sítí, neboť se dle mého názoru jedná o zajímavou metodu pohledu na nám známé historické figury. Věřím, že velmi plodným tématem k dalšímu bádání by mohly být sociální sítě Adama II. z Hradce, který se i přes svou nemoc řadil minimálně v 80. a 90. letech mezi velmi významné politiky, jenž nedělal rozdíly na základě odlišné konfese i přes nátlak své katolické rodiny.²⁹⁰ Zajímavým tématem by také mohlo být prozkoumání sociální sítě Karla staršího ze Žerotína, už jen díky jeho dobře zachované korespondenci. Mezi zajímavé studie by se také mohla řadit komparace osob, se kterými byl ve styku Petr a jeho bratr Vilém ve vybraných etapách jejich životů.

²⁹⁰ LEDVINKA, Václav: *Adam II. z Hradce a poslední páni z Hradce v ekonomice, kultuře a politice 16. století*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Poslední páni z Hradce* (=Opera historica 6). České Budějovice 1998, s. 28.

Seznam pramenů a literatury

Primární prameny:

BŘEZAN, Václav: *Poslední Rožmberkové*. Josef Dostál (ed.) Praha 1941.

BŘEZAN, Václav: *Rožmberské kroniky krátký a summovní výtah od Václava Březana*. Anna Kubíková (ed.) České Budějovice 2005.

BŘEZAN, Václav: *Wáclawa Březana Žiwot Wiléma z Rosenberka*. Praha 1847.

BŘEZAN, Václav: *Život Petra Voka z Rosenberka*. František Mareš (ed.) Praha 1880.

BŘEZAN, Václav: *Životy posledních Rožmberků. I.* Jaroslav Pánek (ed.) Praha 1985.

BŘEZAN, Václav: *Životy posledních Rožmberků. II.* Jaroslav Pánek (ed.) Praha 1985.

Sekundární literatura:

BAHLCKE, Joachim: *Regionalismus und Staatsintegration im Widerstreit: die Länder der Böhmischen Krone im ersten Jahrhundert der Habsburgerherrschaft (1526–1619)*. Munich 1994.

BENEŠ, Zdeněk (ed.): *Poceta Josefu Petráňovi: Sborník prací z čes. dějin k 60. narozeninám*. Praha 1991.

BOK, Václav: *Literatura a literární kultura spjatá s rodem Rožmberků*. In: FUČÍKOVÁ, Eliška – GAŽI, Martin a kol. (eds.): *Rožmberkové: rod českých velmožů a jeho cesta dějinami*. České Budějovice 2011, s. 250–266.

BŮŽEK, Václav: *Aliance Rožmberků, Zrinských ze Serynu a Novohradských z Kolovrat na počátku 17. století*. Jihočeský sborník historický, 65, 1996, s. 10–25.

BŮŽEK, Václav: *Der Heilige Stuhl und die böhmischen Länder während des Pontifikats Pauls V.* In: KOLLER, Alexander (ed.): *Die Außenbeziehungen der römischen Kurie*, s. 121–141.

BŮŽEK, Václav: *Die politische Rolle der Residenz Peter Woks von Rosenberg in Třeboň/Wittingau zur Zeit des Bruderzwists*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 307–330.

BŮŽEK, Václav – HRDLIČKA, Josef (eds.): *Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce*. Praha 1997.

BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010.

BŮŽEK, Václav: *Falcká diplomacie mezi Heidelbergem, Mnichovem a Prahou na počátku českého stavovského povstání*. Český časopis historický, 118, 2020, č. 4, s. 964–999.

BŮŽEK, Václav – SMÍŠEK, Rostislav: *Habsburkové. Země koruny české ve střeoevropské monarchii*. Praha 2017.

BŮŽEK, Václav: *Jan Zrinský ze Serynu. Životní příběh synovce posledních Rožmberků*. Praha 2009.

BŮŽEK, Václav: *Les cours Habsbourg et la noblesse du royaume de Bohême entre 1526 et 1620*. Histoire, Economie et Société, 26, 2007, č. 3, s. 7–20.

BŮŽEK, Václav – NOVOTNÝ, Miroslav: *Mecenáši*. In: BŮŽEK, Václav – HRDLIČKA, Josef (eds.): *Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce*. Praha 1997. s. 150–161.

BŮŽEK, Václav – KRÁL, Pavel (eds.): *Paměť urozenosti*. Praha 2008.

BŮŽEK, Václav: *Pijácké zábavy na dvorech renesančních velmožů (Ambras-Bechyně)*. In: KRÁL, Pavel – BŮŽEK, Václav (eds.): *Slavnosti a zábavy na dvorech a v rezidenčních městech raného novověku* (=Opera Historica 8). České Budějovice 2000, s. 137–161.

BŮŽEK, Václav (ed.): *Poslední páni z Hradce* (=Opera historica 6). České Budějovice 1998, s. 513–552.

BŮŽEK, Václav – HRDLIČKA, Josef: *Poslední velmoži erbu růže*. In: BŮŽEK, Václav – HRDLIČKA, Josef (eds.): *Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce*. Praha 1997.

BŮŽEK, Václav: *Rytíři renesančních Čech*. Praha 1995.

BŮŽEK, Václav: *Svatby posledních Rožmberků*. In: BŮŽEK, Václav – HRDLIČKA, Josef (eds.): *Dvory velmožů s erbem růže. Všední a sváteční dny posledních Rožmberků a pánů z Hradce*, s. 80–98.

BŮŽEK, Václav a kol.: *Světy posledních Rožmberků*. Praha 2011.

BŮŽEK, Václav (ed.): *Život na dvoře a v rezidenčních městech posledních Rožmberků* (=Opera historica 3), České Budějovice 1993.

CIRONISOVÁ, Eva: *Správa na panstvích Petra Voka z Rožmberka v letech 1565–1592 (1611)*. In: BARBOROVÁ, Eva (ed.): *Archivum Trebonense: sborník studií pracovníků archívu a jeho badatelů*, sv. 1, Třeboň 1971, s. 1–13.

ČECHURA, Jaroslav: *České země v letech 1584–1620*. Praha 2009.

DEINET, Klaus: *Christian I. von Anhalt-Bernburg (1568–1630): Eine Biographie des Scheiterns*. Stuttgart 2020.

EHRENPREIS, Stefan: *Die Ratgeber Kaiser Rudolfs II. in der Zeit des Bruderzwists*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 91–101.

EVANS, Robert J. W.: *Rudolf II. a jeho svět*. Praha 1997.

FUČÍKOVÁ, Eliška – GAŽI, Martin a kol. (eds.): *Rožmberkové: rod českých velmožů a jeho cesta dějinami*. České Budějovice 2011.

GINDELY, Anton: *Rudolf II. und seine Zeit I-II*. Praha 1863.

GOLDBERG, Edward L.: *Artistic Relations between the Medici and the Spanish Courts. 1587–1621: Part I*. *The Burlington Magazine*, 138, 1996, č. 1115, s. 105–114.

GRAMSCH-STEHFEST, Robert: *Networks of Noblemen and Scholars: Social Groups, Group Consciousness and Their Institutionalization in the Late Middle Ages*. In: ANTONÍN MALANÍKOVÁ, Michaela – ANTONÍN, Robert (eds.): *Collective identity in the context of medieval studies*. Ostrava 2016, s. 13–33.

HARRER, Anton: *The Lords and Women of Zelking*. Melk 2016.

HAUSENBLASOVÁ, Jaroslava – HOJDA, Zdeněk: *Pražský rudolfínský dvůr mezi hradem a městem*. In: Bůžek, Václav (ed.): *Život na dvoře a v rezidenčních městech posledních Rožmberků (=Opera historica 3)*. České Budějovice 1993, s. 115–136.

HORYNA, Martin: *Vilém z Rožmberka a hudba*. In: Bůžek, Václav (ed.): *Život na dvoře a v rezidenčních městech posledních Rožmberků (=Opera historica 3)*, České Budějovice 1993, s. 257–264.

HOWARD, Douglas A.: *A history of the Ottoman empire*. Cambridge 2017.

HRBEK, Jiří: *Hledat a nalézat: barokní Valdštejnové a jejich informační síť*. *Theatrum historiae*, 9, 2011, s. 313–331.

HRBEK, Jiří: *Mezi luteránstvím, utrakvismem a jednotou bratrskou. Konfesní profilace rodových větví Valdštejnů na přelomu 16. a 17. století*. *Folia Historica Bohemica*, 33, 2018, č. 1, s. 70–95.

HRDLIČKA, Josef: *Die Folgen des Feldzuges für die betroffenen Territorien in den böhmischen Regionen*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 417–447.

HRDLIČKA, Josef: *Jak se utváří paměť. Legenda o dělení rúží a její proměny na počátku 17.století*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Paměť urozenosti*. Praha 2008, s. 68–88.

CHMELÍKOVÁ, Soňa – KOUŘIL, Kryštof – ORÁLKOVÁ, Zuzana – SLAVÍKOVÁ, Věra: *Komunikační síť biskupa Karla z Lichtensteinu-Castelcornu (1624–1695). Katalogizovaný soupis korespondence s rejstříkem korespondentů a seznamem lokalit*. Olomouc 2020.

JANÁČEK, Josef: *Pád Rudolfa II*. Praha 1973.

JANÁČEK, Josef: *Rudolf II. a jeho doba*. Praha 2003.

JANÁČEK, Josef: *Velké osudy: Přemysl Otakar II., Jan Žižka z Trocnova, Petr Vok z Rožmberka, Jindřich Matyáš Thurn, Karel Havlíček Borovský*. Praha 1972.

JUŘÍK, Pavel: *Jihočeské dominium*. Praha 2008.

JUŘÍK, Pavel: *Kolowratové. Věrně a stále*. Praha 2016.

JUŘÍK, Pavel: *Rožmberkové. První po českém králi*. Praha 2020.

JUST, Jiří: *9.7. 1609 - Rudolfův Majestát světla a stíny náboženské svobody*. Praha 2009.

KNOZ, Tomáš: *Mähren im Jahre 1608 zwischen Rudolf und Matthias*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 331–362.

KOLÁR, Jaroslav: *Nový pohled na kronikářské dílo Václava Březana*. Česká literatura, 36, 1988, č. 5, s. 476–478.

KOLÁR, Jaroslav: *Z mládí Václava Březana*. Česká literatura, 24, 1976, č. 1, s. 47–52.

KOLDINSKÁ, Marie: *Svět Adama mladšího z Valdštejna optikou jeho deníků. (Příspěvek ke každodennosti a mentalitě renesančního aristokrata)*. Folia Historica Bohemica, 18, 1997, s. 121–142.

KRÁL, Pavel: *Political Communication between Prague, Heidelberg and London at the Time of the Bohemian Revolt. Correspondence and communication networks*. Opera historica, 20, 2019, č. 2, s. 163–188.

KRÁL, Pavel – BŮŽEK, Václav (eds.): *Slavnosti a zábavy na dvorech a v rezidenčních městech raného novověku* (=Opera Historica 8). České Budějovice 2000.

KROPÁČEK, Jiří: *Arcibiskupský palác v Praze. S historickým přehledem pražských arcibiskupů*. Kostelní Vydří 2012.

LEDVINKA, Václav: *Adam II. z Hradce a poslední páni z Hradce v ekonomice, kultuře a politice 16. století*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Poslední páni z Hradce* (=Opera historica 6). České Budějovice 1998, s. 7–32.

MAREŠ, Petr: *Obsazování úřadu krajského hejtmána v předbělohorském období a soupis krajských hejtmánů na základě dochovaných seznamů z let 1563/1564–1616/1617*. Praha 2009.

MAREŠ, Petr: *Soupis přisedících komorního soudu Českého království v letech 1527–1620*. Praha 2013.

MAŤA, Petr: *The false Orsini from over the Alps: Negotiating aristocratic identity in late medieval and early modern Europe*. Römische historische Mitteilungen, 55, 2013, s. 155–209.

MAŤA, Petr: *Zrození tradice (Slavatovské vyústění rožmberského a hradeckého odkazu)*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Poslední páni z Hradce* (=Opera historica 6). České Budějovice 1998, s. 513–552.

MORUCCI, Valerio: *Poets and musicians in the Roman-Florentine circle of Virginio Orsini, Duke of Bracciano (1572–1615)*. *Early Music*, 43, 2015, č. 1, s. 53–61.

NĚMEC, Bohumír: *Rožmberkové. Životopisná encyklopedie panského rodu*, České Budějovice 2001.

PALACKÝ, František: *Přehled současný nejvyšších důstojníků a úředníků zemských i dvorských ve království českém, od nejstarších časů až do nynějška*. In: CHARVÁT, Jaroslav (ed.): *Dílo Františka Palackého I*. Praha 1941.

PÁLFFY, Géza: *Bündnispartner und Konkurrenten der Krone: die ungarischen Stände, Stefan Bocskai und Erzherzog Matthias 1604–1608*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611) (=Opera historica 14)*. České Budějovice 2010, s. 363–399.

PÁNEK, Jaroslav: *Die niederländische raiss Peter Wok's von Rosenberg – eine unbekannte böhmische Reisebeschreibung Rheinlands, der Niederlande und Englands*. In: KROUPA, Jiří (ed.): *Septuaginta Paolo Spunar oblata*. 70, 2000, č. 2, s. 553–560.

PÁNEK, Jaroslav: *Petr Vok. Život renesančního kavalíra*. 3. vyd. Praha 2022.

PÁNEK, Jaroslav: *Podíl předbělohorského českého státu na obraně střední Evropy proti osmanské expanzi*. *Český časopis historický*, 36, 1988, s. 856–872.

PÁNEK, Jaroslav: *Poslední Rožmberk: životní příběh Petra Voka*. Praha 1996.

PÁNEK, Jaroslav: *Poslední Rožmberkové: Velmoži české renesance*. Praha 1989.

PÁNEK, Jaroslav: *Spiknutí rybníkářů proti Petru Vokovi v roce 1569*. In: BENEŠ, Zdeněk (ed.): *Pocta Josefu Petráňovi: Sborník prací z čes. dějin k 60. narozeninám*. Praha 1991, s. 245–299.

PÁNEK, Jaroslav: *Vilém z Rožmberka: politik smíru*. Praha 1998.

PÁNEK, Jaroslav: *Výprava české šlechty do Itálie v letech 1551–1552*. České Budějovice 2003.

PÁNEK, Jaroslav: *Zahraniční cesty posledních Rožmberků a jejich kontakty s evropským prostředím*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Život na dvoře a v rezidenčních městech posledních Rožmberků* (=Opera historica 3), 1993, s. 9–33.

PROCHÁZKA, Jiří: *Habsburská monarchie a státy východní Evropy v obraně proti Turkům na konci 16. století*. Časopis Matice moravské, 108, 1989, s. 257–273.

REJCHRTOVÁ, Noemi: *Václav Budovec z Budova*. Praha 1984.

SALABA, Josef: *K politicko-náboženské činnosti Petra Voka z Rožmberka*. Jihočeský sborník historický. 14, 1946, č. 3–4, s. 77–88.

SALABA, Josef: *Smrt historika V. Březana*. Listy filologické, 53, 1926, č. 6, s. 347–352.

SMÍŠEK, Rostislav: *Komunikační síť knížete Ferdinanda ze Schwarzenberku na přelomu 17. a 18. století*. Theatrum historiae, 9, 2011, s. 333–355.

STARÝ, Marek: *Cizozemci a spoluobytelé. Udělování českého občanského práva (inkolátu) v době předbělohorské*. Praha 2018.

STARÝ, Marek: *Přední klenot zemský: větší zemský soud Království českého v době rudolfínské*. Praha 2014.

STEJSKAL, Aleš – ŠIMŮNEK, Robert: *Územní vývoj rožmberského dominia*. In: FUČÍKOVÁ, Eliška – GAŽI, Martin a kol. (eds.): *Rožmberkové: rod českých velmožů a jeho cesta dějinami*, s. 108–118.

STURMBERGER, Hans: *Georg Erasmus Tschernembl, religion, libertät und widerstand. Ein beitrag zur geschichte der gegenreformation und des landes ob der Enns*. Graz 1953.

ŠOLCOVÁ, Kateřina – SOUSEDÍK, Stanislav: *Kapitoly z dějin politické filosofie v českých zemích 17. století*. Červený Kostelec 2021.

ŠŤOURAČOVÁ, Jiřina: *Vývoj správních institucí českého státu 1526–1848*. Brno 2014.

TICHÝ, Vítězslav: *Pan Petr Vok z Rožmberka v českém románě*. *Listy filologické*, 68, 1941, č. 6, s. 382–402.

VOREL, Petr: *Velké dějiny zemí Koruny české. Svazek VII, 1526–1618*. Praha 2005.

VYBÍRAL, Zdeněk: *Politická komunikace aristokratické společnosti českých zemí na počátku novověku*. České Budějovice 2005.

VYBÍRAL, Zdeněk: *Rivals in their own Land – Matthias' and Rudolf's Armies on the Fringe of the „Bruderzwist“*. In: BŮŽEK, Václav (ed.): *Ein Bruderzwist im Hause Habsburg (1608–1611)* (=Opera historica 14). České Budějovice 2010, s. 401–415.

VYBÍRAL, Zdeněk: *Stavovská Morava mezi Rudolfem II. a Matyášem. Vztahy mezi českou a moravskou reprezentací a konfederace z roku 1608*. *Časopis Matice moravské*. 116, 1997, s. 347–386.

WAGNER, Theodor – MAREŠ, František: *O původu Vítkovců*. *Český časopis historický*, 25, 1919, č. 1–2, s. 213–235.

WINKELBAUER, Thomas: *Konfese a konverze. Šlechtické proměny vyznání v českých a rakouských zemích od sklonku 16. do poloviny 17. století*. *Český časopis historický* 98, 2000, č. 3, s. 476–540.

Diplomové práce:

KOTÁSKOVÁ, Jenifer: *Život na dvorech a v rezidencích renesančních vládců a velmožů v dobových zpracováních*. Praha 2014 (nepublikovaná bakalářská práce).

OESTERREICHER, Jiří: *K rané rekatolizaci dolnorakouského panství Weitra v letech 1587 – 1589 s přihlédnutím k lokalitě tzv. českého Vitorazska, aneb poddaný v soukolí patrimoniálních a patronátních vrchností*. České Budějovice 2014 (nepublikovaná rigorózní práce).

Elektronické zdroje:

MAREŠ, Jaroslav: *Vědci objevili záhadné znaky na rakvi Petra Voka z Rožmberka*. In: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/domaci-zivot-v-cesku-vedci-objevili-zahadne-znaky-na-rakvi-petra-voka-z-rozmberka-214876> [cit. 18.02.2022].

MAREŠ, Jaroslav: *Odborníci rozluštili záhadu tajemného prstenu na rakvi Petra Voka z Rožmberka*. In: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/magazin-historie-odbornici-rozlustili-zahadu-tajemneho-prstenu-na-rakvi-petra-voka-z-rozmberka-218543> [cit. 24.02.2023].

VESELÝ, Josef: *367. schůzka: Cesta Petra Voka z Bechyně přes Krumlov do Třeboně*. In: <https://dvojka.rozhlas.cz/367-schuzka-cesta-petra-voka-z-bechyne-pres-krumlov-do-trebone-7939500> [cit. 25. 02. 2023].

Resumé

Předkládaná bakalářská práce se zabývá analýzou návštěvníků Petra Voka na jeho sídle ve dvou sledovaných obdobích. První je vymezeno roky 1592–1596, kdy zkoumám návštěvy z Českého Krumlova a Rožmberského paláce v Praze, druhým je rok 1608, kdy sídlil v Třeboni. U návštěvníků se zabývám délkou jejich pobytu, v rámci druhého sledovaného období i počtem návštěv, jejich stavovskou příslušností a případně i dvorskými úřady, pokud nějaký zastávali, a jejich konfesí. Cílem bakalářské práce je pomocí empirických dat ověřit tezi, že v roce 1608 byla daleko vyšší frekvence návštěv na Petrově sídle než v prvním období, kdy po smrti bratra vstoupil do stavovské politiky. Ve druhém sledovaném období už zastává důležitou pozici jakožto prostředník mezi katolickými a protestantskými stavy. Hlavním pramenem využitým při psaní této práce je edice kroniky Václava Březana od Jaroslava Pánka. Na základě analýzy obou sledovaných období jsem došel k závěru, že role Petra vzrostla v roce 1608. Na svém panství se stýkal s více lidmi, zároveň jejich prestiž dosahovala vyšší úrovně, protože většina hostů byla zástupci panského stavu a zastávala dvorský úřad.

Summary

The presented bachelor thesis deals with the analysis of visitors to Petr Vok's headquarters in two periods. The first is defined by the years 1592–1596 when I examine the visits from Český Krumlov and Rožmberský Palace in Prague, the second is the year 1608, when he was based in Třeboň. For the visitors, I am concerned with the length of their stay, and within the second period under study, with the number of visits, their state affiliation, and, if any, the court offices they held and their denomination. The paper aims to test the thesis that the frequency of visits to Peter's residence was much higher in 1608 than in the first period when he entered Estates politics after his brother's death. In the second period under study, he already held an important position as a mediator between the Catholic and Protestant estates. The primary source used for analysis in this thesis is the edition of the Chronicles of Václav Březan by Jaroslav Pánek. Based on the analysis of the two periods under study, I concluded that Peter's role increased in 1608 as he socialized with more people on his estate, while at the same time, their prestige reached a higher level, as most of the guests were representatives of the nobility and held court office.